

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่ริม จำกัด
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2544

FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF THE MEMBERS OF
MAE-RIM AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED, MAE-RIM DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE IN CROP YEAR 2001



นายชาญวิทย์ เชื้อไสย

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

พ.ศ. 2545

ลิขสิทธิ์ของโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้



ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2544

FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF THE MEMBERS OF
MAE-RIM AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED, MAE-RIM DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE IN CROP YEAR 2001

นามผู้วิจัย นายชาณุวิทย์ เชื้อสาย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ศิริพร กิริติการกุล)

วันที่ 4 เดือน พ.ค. พ.ศ. 45

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำเนียร บุญมาก)

วันที่ 7 เดือน พ.ค. พ.ศ. 45

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์บุญสม สุขจิตต์)

วันที่ 11 เดือน พ.ค. พ.ศ. 45

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ตันวัฒนากุล)

วันที่ 7 เดือน พ.ค. พ.ศ. 45

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

บทคัดย่อ

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่มริม จำกัด
อำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2544

โดย

นายชาญวิทย์ เชื้อไธย์

พฤศจิกายน 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ศิริพร กิรติการกุล

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่มริม จำกัด ปีการผลิต 2544 มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่มริม จำกัด ปีการผลิต 2544 และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรแม่มริม จำกัด ปีการผลิต 2544 โดยทำการศึกษาจากตัวอย่างจำนวน 305 คน ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก สมการถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ไค - สแควร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิผลการศึกษาได้ดังนี้

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 239 คน หรือร้อยละ 78.40 มีอายุเฉลี่ย 45.80 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 230 คน หรือร้อยละ 75.40 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.79 คน มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.61 ปี มีที่ดินเฉลี่ย 9.40 ไร่ สมาชิกมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 74,133.97 บาท มีรายจ่ายต่อปีเฉลี่ย 52,724.01 บาท โดยสมาชิกมีรายได้สุทธิ 21,409.96 บาท มีหนี้สินเฉลี่ย 46,278.69 บาท สมาชิกชำระคืนเงินกู้เฉลี่ย 18,637.70 บาท

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ ได้แก่ ระยะเวลาการเช่าเป็นสมาชิก รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สิน มีค่า $R \text{ Square} = 0.778$ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยระยะเวลามีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางเดียวกัน รายได้รวมมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางเดียวกัน รายจ่ายรวมมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางตรงกันข้าม หนี้สินมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกโดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้แก่ การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้โดยใช้การวิเคราะห์โค-สแควร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา โดยมีค่าโค - สแควร์ เท่ากับ 32.513 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01



ABSTRACT

Abstract of special problem submitted to the Graduate School Project of Maejo University
in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in
Cooperative Economics

FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF THE MEMBERS OF MAE-RIM AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED MAE-RIM DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE IN CROP YEAR 2001

By
CHARNWIT CHUESAI
NOVEMBER 2002

Chairman: Siriporn Kiratikarnkul

Department/Faculty: Department of Agriculture Economics and Cooperatives,
Faculty of Agricultural Business

The study of factors affecting loan repayment of the members of Maerim Agricultural Cooperative Limited aimed to: 1) identify personal characteristics and socio-economic status of the members; and 2) study factors affecting loan repayment of the members in the crop year 2001. Three hundred and five respondents were randomly selected out of all the cooperative's members. Data analysis was conducted by means of arithmetic mean, percentage, weight mean score, multiple regression, multiple correlation, and chi-square techniques.

By the analysis of primary data, it was found that most of the respondents were males (239 persons or 78.40 percent) with an average age of 45.80 years old. Most of the respondents (230 persons or 75.40 percent) finished primary school. They had an average household member of 3.79 persons. Most of them had an average membership in the cooperative of 9.61 years. They had an average cultivating land size of 9.40 rais. Their average annual income and expenditure were 74,133.97 and 52,724.01 baht, respectively, and the average net income was 21,409.96 baht. The respondents had an average debt of 46,278.69 baht and repaid the debts with an average amount of 18,637.70 baht annually.

By means of multiple regression technique, it was found that factors affecting loan repayment of the members were membership duration, total income, total expenditure, and total debts with R Square of 0.778 at the 0.01 level of significance. There was evidence that membership duration had positive relation to loan repayment. Total income, total expenditure, and total debts also had positive relations to loan repayment as well.

Factors related to loan repayment of the members, according to the results of correlation coefficient test technique, were usage of loan in accordance with the loaning objectives and repayment acceleration by the cooperative. Factor related to loan repayment, according to the result of chi-square test, was educational level of the respondents with the chi-square value of 32.513 at the 0.01 level of significance.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งประกอบไปด้วยอาจารย์ศิริพร กิริติการกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำเนียร บุญมาก อาจารย์บุญสม สุขจิตต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ ผู้ซึ่งได้ลุล่วงไปแล้ว ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะพร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาแนะนำขั้นตอนในการทำปัญหาพิเศษให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนในการช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้ทำวิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา และมารดา ผู้เป็นแรงใจและให้การสนับสนุนแนะนำผู้ทำวิจัยให้ทำการศึกษาสำเร็จสมความมุ่งหวัง ตลอดจนขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ซึ่งได้กล่าวขานไว้ ณ ที่นี้ รวมถึงพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ชาญวิทย์ เชื้อไธย์

พฤษภาคม 2545

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดและทฤษฎี	7
ประเภทของสินเชื่อ	8
หลักการดำเนินงานสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร	9
บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ	11
ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้	13
การให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร	16
การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมริม จำกัด	17
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ภาคสรุป	22
กรอบแนวความคิด	25
สมมติฐานในการวิจัย	26

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	27
สถานที่ดำเนินการวิจัย	27
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ระยะเวลาในการวิจัย	32
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	33
ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคลของสมาชิก	33
ตอนที่ 2 สภาพสังคมของสมาชิก	36
ตอนที่ 3 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิก	39
ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสถาบัน	50
ตอนที่ 5 การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	53
ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	56
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	64
ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคลของสมาชิก	64
ตอนที่ 2 สภาพสังคมของสมาชิก	64
ตอนที่ 3 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิก	65
ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสถาบัน	65
ตอนที่ 5 การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	66
ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	66
ข้อเสนอแนะ	67
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	74
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรตัวอย่างในตำบลต่าง ๆ	29
2	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศ	34
3	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุ	34
4	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสถานภาพ	35
5	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษา	36
6	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	37
7	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลา การเข้าเป็นสมาชิก	38
8	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนที่ดิน	39
9	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้ ภาคเกษตรต่อปี	40
10	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งรายได้ภาคเกษตร	41
11	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้ นอกภาคเกษตรต่อปี	42
12	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งรายได้นอกภาคเกษตร	43
13	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้รวมต่อปี	44
14	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่าย ภาคเกษตรต่อปี	45
15	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่าย นอกภาคเกษตรต่อปี	46
16	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายจ่ายนอกภาคเกษตร	47
17	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่ายรวมต่อปี	48
18	แสดงรายได้สุทธิต่อปีของสมาชิก	48
19	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณหนี้สิน	49
20	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการกู้เงิน	50
21	แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์	52
23	แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการให้การศึกษาอบรมของสหกรณ์	53
24	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามประเภทเงินกู้ ที่ชำระคืนสหกรณ์	54
25	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการชำระคืนเงินกู้	54
26	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเปอร์เซ็นต์การชำระคืนเงินกู้	55
27	แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณการชำระคืนเงินกู้	56
28	แสดงค่าสถิติต่าง ๆ ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	58
29	แสดงค่าสถิติต่าง ๆ ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก หลังตัดตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการชำระเงินกู้ออกจากสมการ	60
30	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ของสมาชิก	61
31	แสดงค่าจำนวนของสมาชิกจำแนกตามเพศและการชำระคืนเงินกู้	62
32	แสดงค่าจำนวนของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาและ การชำระคืนเงินกู้	63

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวความคิด

25



บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดเงินทุนในการผลิต ขาดความรู้ในการผลิต ขาดที่ดินในการทำกิน ขาดแหล่งน้ำ มีวิธีการผลิตที่ล้าหลังไม่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิต ด้วยปัจจัยดังกล่าวทำให้เกษตรกรต้องประสบกับปัญหาความยากจน และมีรายได้น้อย โดยเฉพาะปัญหาการขาดเงินทุนในการผลิตของเกษตรกร เป็นผลทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องกู้ยืมในรูปแบบต่าง ๆ จากสถาบันการเงิน เมื่อถึงเวลาที่จำหน่ายสินค้าเกษตรต้องประสบกับปัญหาความผันผวนกับราคาสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย พอเพียงสำหรับการใช้จ่ายบริโภคแต่ไม่เพียงพอต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร และนำไปสู่ปัญหาหนี้เงินกู้ค้างชำระของเกษตรกร

สหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาโดยการรวมกลุ่มของสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรโดยให้ความสมาชิกช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะเกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งยังให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนแก่สมาชิกสหกรณ์โดยให้เงินกู้แก่สมาชิก โดยการให้เงินกู้แก่สมาชิกถือเป็นธุรกิจหลักที่ทำรายได้แก่สหกรณ์และเป็นธุรกิจที่สหกรณ์ส่วนใหญ่ในประเทศไทยได้ดำเนินธุรกิจ เพราะเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน โดยใช้หลักการให้เงินกู้แก่สมาชิกแบบมีการแนะนำและการควบคุมการใช้เงินกู้ จะมีการส่งเสริมการทำแผนงานเพาะปลูกของสมาชิกและการใช้เงินก็ตามแผนดังกล่าว สหกรณ์จะดำเนินการให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจขายและธุรกิจซื้อ สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกเป็นเงินสดหรือเป็นสิ่งของที่จำเป็นต่อสมาชิกแทนตัวเงิน ทั้งนี้อยู่ที่ความต้องการของสมาชิก แต่จากสภาพปัญหาการผันผวนของราคาสินค้าเกษตรทำให้สมาชิกจำหน่ายผลผลิตในราคาต่ำซึ่งรายได้ของเกษตรกรก็ลดลงตามไปด้วย เมื่อสมาชิกมีรายได้น้อยย่อมส่งผลทำให้สมาชิกหลายรายไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์เมื่อถึงเวลาที่กำหนด เป็นผลทำให้เกิดปัญหาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก และก่อให้เกิดปัญหาหนี้สูญของสหกรณ์

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

การทำธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ โดยการให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการผลิตด้านการเกษตรเป็นวัตถุประสงค์หลัก ถ้าสหกรณ์ไม่ใช้ความรอบคอบในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกก็จะทำให้เกิดปัญหาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของสหกรณ์การเกษตรเป็นอย่างมาก เพราะปัจจุบันมีสหกรณ์การเกษตรจำนวนมากที่มีลูกหนี้เงินกู้ค้างชำระเกินกำหนดอยู่เป็นสัดส่วนค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิก การได้รับชำระคืนเงินกู้ล่าช้ากว่ากำหนด เป็นผลทำให้ต้นทุนทางธุรกิจของสหกรณ์ เพิ่มขึ้นและสหกรณ์จะขาดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้สหกรณ์ต้องอาศัยเงินทุนจากภายนอกเพิ่มขึ้นเพื่อนำมาให้สมาชิกกู้หมุนเวียนต่อไป ซึ่งแหล่งเงินทุนจากภายนอกที่สำคัญของสหกรณ์ก็คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เมื่อสหกรณ์ประสบปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระของสมาชิกทำให้เกิดปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์และยังมีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้แก่สถาบันการเงินที่กู้มา ผลก็คือสหกรณ์ไม่ได้รับความเชื่อถือจากเจ้าหนี้เงินกู้และการขอกู้หรือการขอขยายสินเชื่อก็จะทำได้ยากขึ้น

สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 38/5 หมู่ 4 ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินงานแบบเอนกประสงค์คือ มีการดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อ การรับฝากเงินจากสมาชิก ธุรกิจซื้อวัสดุการเกษตรและอื่นๆ มาจำหน่าย ธุรกิจการขายสินค้า และธุรกิจปั้มน้ำมัน สิ้นปีบัญชี 2544 สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,466 คน จำนวน 27 กลุ่ม โดยมีภูมิลำเนาอยู่ใน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลริมใต้ ตำบลแม่สา ตำบลเหมืองแก้ว ตำบลสันปิง ตำบลสะลวง ตำบลชี้เหล็ก ตำบลห้วยทราย และตำบลแม่แรม มีทุนดำเนินงาน 19,529,954.50 บาท มีหนี้สิน 95,173,686.21 บาท มีทรัพย์สิน 114,703,640.71 บาท และธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ ในปี 2544 สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิก จำนวน 1,466 คน สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย จำนวน 1,286 คน โดยแบ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก จำนวน 6,996,650.00 บาท เงินกู้ระยะปานกลาง จำนวน 27,350,990.00 บาท ปี 2543 สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิก จำนวน 1,443 คน สมาชิกสามารถชำระคืนเงินได้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย จำนวน 1,234 คน โดยแบ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก จำนวน 5,945,400.00 บาท ระยะปานกลางจำนวน 19,201,650.00 บาท (สหกรณ์การเกษตรแมริม, 2544: 11-13) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันจะเป็นได้ว่าปี 2544 สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้ได้มากกว่าปี 2543

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปี 2544 เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลทำให้สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้ตามกำหนด ซึ่งจะเป็นผลทำให้สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายด้านสินเชื่อโดยเฉพาะด้านหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อและนโยบายการเร่งรัดหนี้สินของสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด ซึ่งจะเป็นการลดปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระของสหกรณ์ให้ลดลง อันจะเป็นผลทำให้ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

(Objectives of the Study)

1. ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ทั้งทางด้านสภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไปใช้ในการกำหนดนโยบายการอนุมัติสินเชื่อและการติดตามหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด
2. สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการอนุมัติสินเชื่อและการติดตามหนี้สินของสหกรณ์อื่น ๆ
3. หน่วยงานหรือบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการภาวะหนี้สินของสหกรณ์ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย (Scope and Limited of Study)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิจัยจากสมาชิกสหกรณ์แมริม จำกัด ใช้ข้อมูลจำนวนสมาชิกจากรายงานประจำปี 2544 ที่สามารถชำระค่านเงินกู้แก่สหกรณ์ทั้งหมด จำนวน 1,286 คน และทำการสุ่มตัวอย่างจากสมาชิก ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลริมใต้ ตำบลแม่สา ตำบลเหมืองแก้ว ตำบลสันป่า ตำบลสะลวง ตำบลชี้เหล็ก ตำบลห้วยทราย และตำบลแม่แรม ได้กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการชำระค่านเงินกู้ของสมาชิกคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้รวมที่เป็นเงินสด รายจ่ายรวมที่เป็นเงินสด ปริมาณหนี้สินที่เป็นเงินสด ต่อสหกรณ์ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก จำนวนที่ดินเพื่อการเกษตร และปัจจัยด้านสถาบัน ได้แก่ การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ การติดตามเร่งรัดหนี้สิน การฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลในปีการผลิต 2544

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Definition of Technical Terms)

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด

สมาชิก หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวของสมาชิกและเป็นการะที่ต้องเลี้ยงดู

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาระดับสูงสุดของสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง จำนวนปีที่สมาชิกได้เข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์แมริม จำกัด

ขนาดของที่ดิน หมายถึง พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรทั้งหมดของสมาชิก รวมถึงพื้นที่เช่าจากผู้อื่นและที่ดินที่ได้ทำกินฟรี

ปริมาณเงินออม หมายถึง ผลรวมของการออมในทางการเงินที่เป็นเงินสด ได้แก่ เงินฝากที่สมาชิกได้ทำการฝากไว้กับสหกรณ์ทั้งเงินฝากประจำและฝากออมทรัพย์

รายได้ในภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้ในภาคเกษตรที่เป็นเงินสดของสมาชิกที่ได้รับจากการผลิตสินค้าเกษตรในปีที่ทำการสำรวจ เช่น รายได้จากพืช รายได้จากสัตว์ เป็นต้น

รายได้นอกภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นเงินสดของสมาชิกที่ได้รับจากการกิจกรรมนอกภาคเกษตรในปีที่ทำการสำรวจ เช่น รายได้จากเงินเดือน รายได้จากการรับจ้าง รายได้จากดอกเบี้ย รายได้จากการทำหัตถกรรม เป็นต้น

รายได้รวม หมายถึง ผลรวมของรายได้ที่เป็นเงินสดในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรของสมาชิกในหนึ่งปี

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายในการเกษตรที่เป็นเงินสดในปีที่มีการสำรวจ เช่น ค่าแรงงานจ้าง ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอาหารสัตว์ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำรงชีพที่เป็นเงินสดในปีที่ทำการสำรวจ เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น

รายจ่ายรวม หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรในปีที่สำรวจ

หนี้สิน หมายถึง หนี้สินของสมาชิกที่มีอยู่กับสหกรณ์

การชำระคืนเงินกู้ หมายถึง เปอร์เซ็นต์ของเงินกู้ที่สมาชิกสามารถชำระคืนให้แก่สหกรณ์ต่อเงินกู้ของสมาชิกที่มีกับสหกรณ์

หนี้ค้างชำระ หมายถึง สินเชื่อที่สมาชิกได้กู้ยืมจากสหกรณ์แต่สมาชิกไม่สามารถนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยมาชำระให้แก่สหกรณ์ตามเวลาที่กำหนด

ทรัพย์สิน หมายถึง มูลค่าสินทรัพย์ของสมาชิกโดยไม่มีภาระผูกพันที่จะต้องชำระ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นต้น

การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ หมายถึง การนำเงินกู้ที่ได้จากสหกรณ์ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ทำไว้กับสหกรณ์ ประกอบด้วย กู้เพื่อการผลิตเกษตร, การบริโภค, สร้างและต่อเติมบ้าน, ซื้อยานพาหนะและชำระหนี้สินเดิม เป็นต้น

การฝึกอบรมวิชาชีพ หมายถึง การให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกในหลักสูตรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่างๆ ที่สหกรณ์ได้ให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์

การติดตามเร่งรัดหนี้สิน หมายถึง การติดตามเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ต่อสมาชิกที่ถึงกำหนดเวลาที่ต้องชำระหนี้แก่สหกรณ์หรือสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ และระดับการศึกษาของสมาชิก

ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิก ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก และจำนวนที่ดินเพื่อการเกษตรของสมาชิก

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมที่เป็นเงินสดต่อปี รายจ่ายรวมที่เป็นเงินสดต่อปี และหนี้สินของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ปัจจัยด้านสถาบัน หมายถึง การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การติดตามเร่งรัดหนี้สินและการฝึกอบรมวิชาชีพของสหกรณ์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดและทฤษฎี

J.D. Von Pischke, D.W. Adams and G. Donald (1993) อ้างใน พิชญ์ นิตยัสมอ (2530: 23) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับดินเชื่อเกษตรไว้มากมายทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

"เพราะว่าเกษตรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การยกระดับความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ควรพัฒนาและจัดระบบดินเชื่อให้แก่เกษตรกร"

"ข้อผูกมัดของเกษตรกร (ทำการเกษตรเพื่อยังชีพ) ในเรื่องค่าเช่า รวมทั้งภาษีและดอกเบี้ยในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้สุทธิจากผลผลิตต้องนำมาจ่ายเพื่อการนี้"

"ดินเชื่อจำเป็นต่อการขยายกิจการในบางพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก"

"ดินเชื่อสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อความก้าวหน้าและเครื่องมือเพื่อการย้ายอยู่กับที่และห่วงเหนียว (ชะลอ) ดินเชื่อจะเป็นเครื่องมือเพื่อความก้าวหน้าได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาเกิดขึ้นบ้างแล้ว"

"อาจจะเป็นการดีถ้าดินเชื่อสำหรับสหกรณ์ดำเนินควบคู่กับการติดตามควบคุม ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ดังที่เห็นกับทั่วไปในโครงการพัฒนา"

หนี้สินเป็นภาระผูกพันที่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินหรือให้บริการคืนหรือคืนให้ด้วยสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต (เพอร์ จูมทรัพย์, 2530: 33) หนี้สินประกอบด้วย 2 ประการ ได้แก่

1. หนี้สินระยะสั้น เป็นภาระผูกพันอันเกิดจากการซื้อสินค้าและบริการ เงินกู้ยืมที่เป็นภาระผูกพันที่เกิดขึ้นในวงจรดำเนินงานและเกี่ยวกับวงจรดำเนินงาน

2. หนี้สินระยะยาว เป็นหนี้สินที่มีภาระผูกพันชำระเงินเกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้ระยะยาว

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2532: 80) กล่าวว่า ลักษณะการเป็นหนี้ของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งของเจ้าหนี้ได้ดังนี้

1. การเป็นหนี้สถาบันการเงินในระบบ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งรวมถึงสถาบันการเกษตรที่ ธ.ก.ส. ให้กู้เพื่อเป็นทุนให้แก่สมาชิกกู้ยืม
2. การเป็นหนี้นอกระบบ ซึ่งเจ้าหนี้ ได้แก่ พ่อค้า นายทุน และผู้ให้กู้อื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในระบบ
3. การเป็นหนี้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มิใช่สถาบันการเงิน ซึ่งเกษตรกรเป็นหนี้ตามโครงการต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ประเภทของสินเชื่อ

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้สินเชื่อ แบ่งได้ดังนี้
 - 1.1 สินเชื่อเพื่อการบริโภค (Consumer Credit)
 - 1.2 สินเชื่อเพื่อการลงทุน (Investment Credit)
 - 1.3 สินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้า (Business Credit)
 - 1.4 สินเชื่อเพื่อการเกษตร (Agriculture Credit)
 - 1.5 สินเชื่อเพื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Financing)
2. จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องใช้คืน แบ่งได้ดังนี้
 - 2.1 สินเชื่อประเภทเผื่อเรียก (Call or Demand Credit)
 - 2.2 สินเชื่อระยะสั้น (Short – Term Credit)
 - 2.3 สินเชื่อระยะปานกลาง (Intermediate – Term Credit)
 - 2.4 สินเชื่อระยะยาว (Long – Term Credit)
3. จำแนกตามประเภทของผู้ให้สินเชื่อ แบ่งได้ดังนี้
 - 3.1 สินเชื่อจากสถาบันการเงิน
 - 3.2 สินเชื่อจากสถาบันการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน
 - 3.3 สินเชื่อจากรัฐบาลหรือองค์การของรัฐ
 - 3.4 สินเชื่อจากเอกชน

4. จำแนกตามเงื่อนไขหรือหลักประกันของสินเชื่อ แบ่งได้ดังนี้
 - 4.1 สินเชื่อที่มีหลักประกัน
 - 4.2 สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน
5. จำแนกตามลักษณะของการชำระคืน แบ่งได้ดังนี้
 - 5.1 สินเชื่อชำระคืนครั้งเดียว (Single – Payment Credit)
 - 5.2 สินเชื่อผ่อนส่ง (Installment Credit)
6. จำแนกตามลักษณะของรูปแบบการให้บริการ แบ่งได้ดังนี้
 - 6.1 สินเชื่อเกี่ยวกับสินค้า
 - 6.2 สินเชื่อเกี่ยวกับบริการ
 - 6.3 สินเชื่อจากเงินสด

หลักการดำเนินงานสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร

1. วัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์จะให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิก 1 ปี เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1.1 สินเชื่อเพื่อการผลิต หมายถึงสินเชื่อระยะสั้นซึ่งโดยปกติจะชำระคืนภายใน 1 ปี ในกรณีมีเหตุพิเศษไม่เกิน 1.5 ปี เงินกู้ระยะสั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลผลิตหลัก (Main Crop) หมายถึง เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานสหกรณ์ที่มีลักษณะการผลิตอย่างเดียวกัน และโดยปกติเริ่มลงมือทำในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ซึ่งเรียกว่า "เงินกู้สั้นหลัก"

1.1.2 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลผลิตอื่น (Other Crops or Main Enterprises) เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในการเกษตรตามแผนงานการผลิต สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ นอกจากผลผลิตหลักซึ่งเรียกว่า "เงินกู้สั้นอื่น"

1.2 สินเชื่อเพื่อการลงทุน หมายถึงเงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินทุนในสินทรัพย์เกษตร ซึ่งโดยปกติให้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ โดยปกติทั่วไปสามารถชำระหนี้คืนได้ภายใน 1 ปี หรือในกรณีที่มีเหตุพิเศษไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเรียกว่า "เงินกู้ระยะปานกลาง"

2. หลักประกันเงินกู้ แบ่งออกเป็นประเภทที่สำคัญๆ รวม 2 ประเภท คือ

2.1 การค้ำประกันด้วยบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 การให้ผู้กู้รับผิดชอบแบบลูกหนี้ร่วม (Join Liability) ซึ่งจะใช้สำหรับเงินกู้ระยะสั้น ภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนด

2.1.2 การใช้สมาชิก 2 คน ค้ำประกันเงินกู้ (Two Sureties or Gurantors) ซึ่งจะใช้สำหรับสินทรัพย์อื่นและหรือเงินกู้ปานกลางภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนด

2.2 การค้ำประกันด้วยทรัพย์สิน ได้แก่

2.2.1 การจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน

2.2.2 การใช้หลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือเงินฝากในสหกรณ์เป็นประกัน

3. การให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

3.1 สหกรณ์จะต้องมีพนักงานสินเชื่ออย่างน้อย 1 คน ต่อสมาชิก 500 คน

3.2 การให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ถ้าสหกรณ์มีวัสดุอุปกรณ์หรือการบริการการเกษตรหรือสิ่งของอุปโภคบริโภคบริการแก่สมาชิกในทุกกรณี สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้เป็นสิ่งของหรือบริการแก่สมาชิกผู้กู้ โดยจะไม่จ่ายให้เป็นเงินสด ส่วนเงินกู้เพื่ออุปโภคบริโภคระหว่างฤดูกาลผลิต สหกรณ์อาจพิจารณาจ่ายเงินกู้เป็นเงินสดแก่สมาชิกตามความเหมาะสม

3.3 ในกรณีที่สหกรณ์ประกอบธุรกิจการขาย สมาชิกผู้กู้จะต้องชำระเงินกู้เป็นผลิตผล ตามชนิด คุณภาพ และมาตรฐานที่สหกรณ์กำหนด ให้แก่สมาชิกเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าต้นเงินกู้ทุกประเภท และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระคืนสหกรณ์ เว้นแต่สมาชิกสามารถจำหน่ายผลิตผลชนิดนั้น ๆ ให้แก่ผู้ซื้อรายอื่นในราคาที่สูงกว่าที่สหกรณ์ตีราคาให้ ก็ให้สมาชิกผู้กู้ชำระคืนเงินกู้เป็นเงินสดได้

3.4 การวางแผนเพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกประจำปี สหกรณ์จะต้องพิจารณาถึงแผนงานผลิต ความจำเป็นและความต้องการเงินกู้ที่แท้จริงของสมาชิกเป็นรายคน โดยวางแผนการดำเนินงานสินเชื่อของสหกรณ์เป็นประจำทุก ๆ ปี (พสุ สัตถาภรณ์, 2533: 373-387)

บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจไม่ใช่เพียงแต่การส่งเสริมการขายตัวของธุรกิจเท่านั้นแต่มุ่งที่จะให้การใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มการผลิต การกระจายรายได้ อันเกิดจากการประกอบการทางเศรษฐกิจอย่างเที่ยงธรรม การให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีบทบาทในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งได้รับผลตอบแทนจากการพัฒนาโดยการมีกรรมสิทธิ์ การควบคุมกิจการค้าและการอุตสาหกรรม

ในประเทศที่ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง นอกจากสหกรณ์จะช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่นแล้ว สหกรณ์ยังมีบทบาทที่สำคัญในการรักษาเสถียรภาพและตรึงราคาสินค้าและบริการ และช่วยลดระดับราคาสินค้าบริโภคในตลาด ขณะเดียวกันก็จะช่วยยกระดับราคาผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร และบทบาทที่สำคัญของสหกรณ์อีกประการหนึ่งคือ การแก้ปัญหาเหลื่อมล้ำของรายได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การกระจายรายได้ประชาชาติอย่างเป็นธรรมและถาวร ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะระบบสหกรณ์เป็นวิธีที่กระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชนอย่างเที่ยงธรรม โดยประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและควบคุมธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมและบริการของตนเอง ผลทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจึงตกเป็นของประชาชนผู้เป็นสมาชิก

ในประเทศที่ขบวนการสหกรณ์เจริญมีความเข้มแข็งมั่นคงแล้ว เช่น ในประเทศสวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก อิสราเอล สหกรณ์จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพราะสหกรณ์เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจสถาบันหนึ่งซึ่งสมาชิกร่วมมือกันจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเอง ดังนั้นสหกรณ์จึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

1. สหกรณ์เป็นสถาบันการเงิน เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอันหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในการพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชน สหกรณ์เป็นสถาบันเงินทุน โดยจัดหาเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนหรือประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ทำให้สมาชิกมีงานทำมากขึ้นและมีรายได้สูงขึ้น นอกจากนั้นสหกรณ์ยังได้ให้เงินกู้ระยะยาวแก่สมาชิกในการซื้อที่ดินหรือลงทุนทรัพย์สินถาวรอีกด้วย นอกจากสหกรณ์จัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมแล้วสหกรณ์ยังรับฝากเงินจากสหกรณ์สมาชิกอีกด้วย สหกรณ์จึงเป็นเสมือนธนาคารในท้องถิ่นที่รวบรวมเงินออมของสมาชิกเพื่อการระดมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สหกรณ์จึงเป็นสถาบันเงินทุนที่สำคัญเพราะสหกรณ์ได้อำนวยประโยชน์และให้บริการแก่คนทุกชนชั้น ทุกอาชีพ และทุกสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมในชนบทที่บริการของธนาคารยังเข้าไม่ถึง

2. สหกรณ์เป็นสถาบันการผลิต สหกรณ์เป็นสถาบันการผลิตหรือองค์การผลิตที่สำคัญยิ่งไม่แพ้องค์การผลิตอื่น ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม เป็นต้น การผลิตนี้หมายรวมถึงการผลิตโดยสมาชิกของสหกรณ์รายบุคคลและการผลิตโดยสหกรณ์เอง เช่น สมาชิกของสหกรณ์ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง และการประกอบอาชีพอื่น ๆ ในที่ดินของตน สหกรณ์การเกษตรทำหน้าที่แปรรูปผลผลิตผลการเกษตร เช่น แปรรูปข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง นมเนย เป็นต้น หรือสหกรณ์รูปพิเศษที่ทำหน้าที่ในการผลิตน้ำตาล ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เสื้อผ้า อาหารสำเร็จรูป ออกจำหน่ายทำให้สมาชิกมีงานทำมีรายได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแก่ชุมชนในท้องถิ่นอีกด้วย

นอกจากสหกรณ์เป็นสถาบันการผลิตสินค้าแล้ว สหกรณ์ยังเป็นสถาบันการบริการ ซึ่งมีมากมาย เช่น บริการสาธารณูปโภค อันได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา การขนส่ง การประกันภัย การรักษาพยาบาล การเคหะ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นความเดือดร้อนของประชาชนก็สามารถรวมกันดำเนินงานในรูปสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาความจำเป็นในการบริการเหล่านี้ได้

3. สหกรณ์เป็นสถาบันการตลาด ในประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไปธุรกิจการค้าหรือกิจการด้านการตลาดมักจะตกอยู่ในมือของบุคคลกลุ่มน้อย ซึ่งมุ่งดำเนินการเพื่อแสวงกำไรอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงรายได้หรือผลตอบแทนอันยุติธรรมแก่ลูกค้า ดังนั้นสหกรณ์จึงเข้ามาทำหน้าที่นี้เสียเองเพื่อจัดการเอาไรต์เอาเปรียบและการค้ากำไรเกินควรให้หมดไปจากสังคม เช่น สหกรณ์การเกษตรมีฉางและโรงสีสำหรับซื้อข้าวจากสมาชิกเอง หรือรับซื้อและจำหน่ายข้าวโพดเอง ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์และปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เมล็ดพันธุ์พืช หรือเครื่องจักรเครื่องมือการเกษตรมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก

สำหรับสหกรณ์ผู้บริโภคหรือร้านค้าสหกรณ์นั้น สหกรณ์ก็มีหน้าที่ในการจัดสินค้าและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก และสหกรณ์ก็จะแบ่งเงินปันผลตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกทำกับสหกรณ์ให้อีกด้วย

นอกจากสหกรณ์จะทำหน้าที่ธุรกิจการค้าหรือการตลาดภายในประเทศแล้ว สหกรณ์ยังสามารถทำหน้าที่การค้าระหว่างประเทศ เช่น การค้าข้าว ข้าวโพด น้ำตาล ปุ๋ย เครื่องเคมีภัณฑ์และเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น ซึ่งสหกรณ์ท้องถิ่นไม่ว่าจะทำได้หรือทำไม่ได้ก็อยู่ในวงจำกัด ดังนั้นจึงตกเป็นหน้าที่ของสหกรณ์ระดับชาติอย่างเช่น ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ที่จะติดต่อค้าขายกับต่างประเทศในปริมาณธุรกิจมาก ๆ หรือหากเป็นไปได้ชุมนุมสหกรณ์ฯ อาจส่งสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคทั้งจากภายในและต่างประเทศ

มาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกก็ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะสหกรณ์ท้องถิ่นย่อมไม่มีความชำนาญในการค้าระหว่างประเทศและไม่มีทุนรอนเพียงพอที่จะติดต่อค้าขายเอง นอกจากนั้นยังไม่มีอำนาจการต่อรองที่เพียงพออีกด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

1.1 ปัญหาด้านการผลิต

ก. ที่ดินทำกิน เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีจำนวนจำกัด ในขณะที่ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนขนาดใหญ่ ประมาณกว่าร้อยละ 20 ของที่ดินในประเทศเป็นที่ดินเช่า การที่เกษตรกรมิได้เป็นเจ้าของที่ดิน ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนในการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในสภาพโทรมมากเพราะใช้ในการผลิตติดต่อกันมาเป็นเวลานานและไม่ได้รับการบำรุงรักษาสภาพดินเท่าที่ควร เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงบำรุงดินเนื่องจากไม่ใช่ที่ดินของตนเองและขาดแคลนเงินทุน พืชที่เกษตรกรปลูกจึงเป็นพืชที่มีการลงทุนต่ำ เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้จึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำและมีแนวโน้มว่าจะลดต่ำหากไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน

ข. แหล่งน้ำ น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และการอุปโภคบริโภคของเกษตรกร การทำการเกษตรให้ได้ผลต้องมีแหล่งน้ำที่พอเพียงเหมาะสม นั้นหมายถึงต้องเป็นแหล่งน้ำจากชลประทาน แต่การทำการเกษตรของประเทศไทยยังต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่ที่อาศัยแหล่งน้ำชลประทานมีน้อย ดังนั้นทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสี่ยงกับภาวะธรรมชาติ ทำให้การใช้เทคโนโลยีในการผลิตมีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินและยากลำบากต่อการชำระหนี้ เนื่องจากรายได้จากการเพาะปลูกในแต่ละปีเพียงพอต่อการดำรงชีพเท่านั้น

ค. ปัญหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เกษตรกรขาดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ดีในการผลิตในด้านพันธุ์พืช ทั้งเมล็ดพืช กิ่งตอนและกล้าพันธุ์ของพืชผักสวนครัว พืชไร่ พืชสวนและไม่ยืนต้นอื่น ๆ เกือบทุกชนิดยังไม่เพียงพอและมีคุณภาพต่ำ จึงเป็นผลทำให้คุณภาพและปริมาณผลผลิตที่ได้รับต่ำ

ง. ปุ๋ย ปุ๋ยเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่จะทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพดินในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ดังนั้นการใช้ปุ๋ย ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยในรูปอื่น จึงจำเป็นมากขึ้น แต่เกษตรกรในประเทศไทยยังใช้ปุ๋ยในอัตราต่ำมาก เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ความสนใจ

ในเรื่องการบำรุงดิน ประกอบกับการขาดทุนในการซื้อปุ๋ย บางครั้งการใช้ปุ๋ยก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้และไม่เข้าใจในการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับพืชและลักษณะพื้นที่หรือปุ๋ยไม่มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นปุ๋ยปลอม

1.2 ปัญหาด้านการตลาด

ก. พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดราคา บางครั้งเกษตรกรทราบว่าราคาสินค้าที่ได้รับต่ำมากแต่มีความจำเป็นที่ต้องขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ นอกจากนี้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นส่วนใหญ่มักขายสินค้าเชื่อให้แก่เกษตรกรในรูปแบบเงินกู้ วัสดุการเกษตร และอุปกรณ์การเกษตร โดยมีข้อผูกพันในการรับซื้อสินค้าหลังเก็บเกี่ยวหรือตกลงซื้อขายล่วงหน้าขณะที่ผลผลิตยังไม่ได้เก็บเกี่ยวในลักษณะ “ตกเขียว” ทำให้เกษตรกรขายสินค้าในราคาต่ำกว่าความเป็นจริง

ข. ข้าราชการตลาด เกษตรกรยังไม่มีความรู้เรื่องธุรกิจการตลาด กลไกราคาและการตลาด ทั้งนี้เนื่องจากข่าวสารต่าง ๆ ยังไม่แพร่หลายเข้าถึงเกษตรกร ดังนั้นเกษตรกรจึงไม่มีการวางแผนการผลิต การตลาด ชนิดและปริมาณผลผลิตทางการเกษตรจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดของตลาด อีกทั้งการดำเนินงานของรัฐในเรื่องข่าวสารการตลาดและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารยังไม่มีประสิทธิภาพ

ค. กลไกของรัฐ ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ราคาสินค้าเกษตรผันแปรไปตามสถานการณ์ผลิตของโลก เนื่องจากกลไกของรัฐยังไม่ดีพอไม่มีความมั่นใจว่าเมื่อผลิตสินค้าชนิดใหม่แล้วจะสามารถขายได้ในราคาเป็นธรรม ทำให้มาตรการควบคุมการผลิตของรัฐบาลไม่ประสบความสำเร็จ เกษตรกรจะผลิตสินค้าตามราคาตลาดของปีที่ผ่านมาเป็นหลัก ซึ่งแน่นอนว่าการผลิตสินค้านั้น ๆ จะต้องเพิ่มมากขึ้นเมื่อขายออกสู่ตลาดในปริมาณมาก ราคาจึงต่ำลง จนบางครั้งอาจไม่คุ้มทุนทำให้เกษตรกรตกอยู่ในวัฏจักรความเสียดังของราคาตลอดมา

ง. ปัญหาเงินทุน สถาบันการเงินในระบบไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ด้านเงินทุนของเกษตรกรเพื่อนำมาใช้ในการผลิตอย่างทั่วถึง เกษตรกรต้องหันไปกู้เงินจากนายทุนในท้องถิ่นหรือจากธุรกิจเงินกู้นอกระบบ ซึ่งมีความคล่องตัวมากกว่าถึงแม้จะถูกเอารัดเอาเปรียบ

2. ปัจจัยด้านสังคม

2.1 ปัญหาด้านการศึกษา เกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนส่วนมากมีการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุประการหนึ่งทำให้การส่งเสริมการเกษตรและการอบรมให้ความรู้วิทยาการและเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาการเกษตรให้เจริญก้าวหน้าไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

2.2 ปัญหาด้านสาธารณสุข เกษตรกรส่วนใหญ่ในชนบทขาดความรู้ในเรื่องโภชนาการและมีฐานะยากจน ดังนั้นการกินอยู่ของเกษตรกรจึงค่อนข้างแร้นแค้น การบริโภคไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ รับประทานอาหารไม่ครบหมู่ มีสุขภาพอ่อนแอและต้องทำงานหนักตลอดเวลา เมื่อเป็นโรคร้ายไข้เจ็บจึงเป็นแบบเรื้อรัง ส่งผลให้ไม่สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาพอกพูน นอกจากนี้การยึดถือการดื่ม การบริโภคสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น การเสพยา เครื่องดื่มที่คิดว่าเป็นยาชูกำลัง ทำให้รายจ่ายสูงขึ้นทำให้เป็นภาระแก่ครอบครัวมากขึ้น

3. ปัจจัยด้านการเมือง

สาเหตุประการสำคัญ คือ ความไม่ต่อเนื่องด้านนโยบาย และนโยบายที่กำหนดขึ้นมักเป็นนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ ทำให้นโยบายมักถูกเปลี่ยนแปลง ทำให้เกษตรกรหรือผู้ปฏิบัติปรับตัวไม่ทันหรือขาดความเชื่อถือไม่นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังเพราะเชื่อมั่นว่าเป็นนโยบายชั่วคราว พอเปลี่ยนรัฐบาลนโยบายนั้น ๆ มักจะถูกยกเลิกไป

4. ปัจจัยอื่นๆ

นอกจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองแล้ว ปัจจัยภายในหรือปัจจัยที่เกิดจากตัวเกษตรกรเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกษตรกรต้องเป็นหนี้ จำเป็นต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน มิฉะนั้นแม้ว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขลุกลงไปแล้ว แต่ปัจจัยภายในคือ ตัวเกษตรกรยังไม่ได้รับการแก้ไขก็คงยากที่จะทำให้เกษตรกรและครอบครัวหลุดพ้นจากวัฏจักรของการเป็นหนี้ได้ ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรมีหนี้สิน เช่น

4.1. เกษตรกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทั้ง ๆ ที่ทราบแล้วว่าเงินกู้ที่กู้มาโดยเฉพาะผ่านสถาบันการเงิน เป็นเงินกู้ที่ใช้ในการผลิตโดยเฉพาะ แต่มักนำเงินกู้ไปใช้ในทางอื่นซึ่งอาจจะเกิดจากความจำเป็นส่วนตัว เช่น เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่าย

เพื่อยังชีพ หรือมิใช่ความจำเป็นส่วนตัว แต่ใช้จ่ายเพราะค่านิยม เช่น ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งที่ทำให้เกิดความบันเทิงต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช ที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น แม้บางครั้งมิได้นำเงินไปใช้แต่นำรายได้จากการขายผลผลิตไปใช้ตามแนวทางข้างต้น ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เกิดหนี้สินสะสมต้องหมุนเวียนหนี้สินไปเรื่อย ๆ

4.2 เกษตรกรมีเจตนาบิดพลิ้ว หรือมีพฤติกรรมหนียหนี้ โดยเฉพาะหนี้ในระบบ จากอัตราดอกเบี้ยของหนี้ในระบบถูกควบคุมโดยรัฐบาล ทำให้เกษตรกรบางคน บางกลุ่มมีเจตนาบิดพลิ้ว หรือหนียหนี้ เนื่องจากเห็นว่าเสียดอกเบี้ยต่ำ หรือสามารถต่อรองผ่อนชำระได้ จึงนำเงินไปใช้ในทางอื่น และพฤติกรรมเป็นนิสัย จนถึงระดับหนึ่งก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ บางครั้งก็ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง เช่น คิดว่าเป็นหนี้ของรัฐบาลถ้าค้างชำระกันมาก ๆ ก็จะสามารถเรียกร้องรัฐให้ยกเลิกหนี้ได้ ผ่อนผันหนี้ได้ เพราะมีตัวอย่างในกรณีนี้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้ที่เป็หนี้กับกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

การให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร

การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ ในปัจจุบันสหกรณ์ได้วางรูปแบบ และวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับการให้สินเชื่อการเกษตร โดยกำหนดหลักและวิธีปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์และระเบียบการให้เงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลางแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในทางเดียวกัน

1. เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ซึ่งสมาชิกผู้กู้ต้องชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดปกติไม่เกิน 12 เดือน วัตถุประสงค์ของเงินกู้ระยะสั้นก็เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

1.1 ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตร ค่าซ่อมแซม และค่าจ้างแรงงานเกี่ยวกับการเกษตร

1.2 ค่าใช้จ่ายในการขายแปรรูป และขายผลิตผลเกษตรกรรมที่ผลิตขึ้น

1.3 ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตร เฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด

1.4 ค่าภาษีอากรที่เกี่ยวกับการเกษตร

1.5 ค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

1.6 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

2. เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตรซึ่งปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง สมาชิกต้องชำระต้นเงินและดอกเบี้ยภายในเวลาที่กำหนดปกติต้องชำระหมดภายใน 3 ปี วัตถุประสงค์ของเงินกู้ระยะปานกลาง มีดังนี้

- 2.1 ค่าบุกเบิกหรือปรับปรุงดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร
- 2.2 สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกักน้ำ และงานปรับปรุงที่ดิน
- 2.3 ทำสวน
- 2.4 วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อมีรายได้เพิ่ม
- 2.5 ซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
- 2.6 ลงทุนในการเลี้ยงสัตว์
- 2.7 ชำระหนี้เดิมเกี่ยวกับการเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2528: 16-17)

การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด

หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิก

1. สมาชิกที่ส่งเงินชำระหนี้คืนตามกำหนดสัญญาของเงินกู้ทุกประเภท สหกรณ์จะพิจารณาเงินกู้ตามความต้องการของสมาชิก แต่สมาชิกคนหนึ่งจะกู้ได้ทั้งเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 200,000 บาท สำหรับสมาชิกใหม่กู้ได้ไม่เกิน 15,000 บาท
2. สมาชิกผู้ขอกู้เงินจะต้องแสดงหลักฐานประกอบใบคำขอกู้ต่อสหกรณ์ จึงจะได้รับพิจารณาเงินกู้
3. เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้สมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้เฉพาะต้นเงินกู้ หรือดอกเบี้ยเงินกู้เพียงบางส่วนหรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดนั้น ในเวลาต่อมาเมื่อสมาชิกชำระหนี้ได้ทั้งหมดแล้วขอกู้ใหม่อีกครั้ง สหกรณ์จะพิจารณาการให้เงินกู้ โดยตัดจำนวนเงินที่ขอกู้ให้เหลือน้อยลง
4. สมาชิกที่ยังมีหนี้กับสหกรณ์ ถ้ามีวัตถุประสงค์จะขอกู้จะต้องชำระหนี้ที่มีต่อสหกรณ์ให้เรียบร้อยก่อน ในกรณีสมาชิกผู้กู้เงินระยะสั้นที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดแต่ได้รับการผ่อนเวลาการชำระหนี้ ถ้าต้องการจะขอกู้อีกสหกรณ์จะพิจารณาให้กู้

ในการตรวจสอบหลักฐานการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก พนักงานสินเชื่อของสหกรณ์จะเป็นผู้ตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในใบคำขอกู้ของสมาชิกทุกรายประธานกลุ่มจะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มที่ตนรับผิดชอบ

ในการตรวจสอบการใช้เงินกู้ สหกรณ์จะมอบให้ประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม หรือคณะกรรมการดำเนินการ หรือพนักงานสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือพนักงาน ธ.ก.ส. ตรวจสอบในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้ได้นำเงิน

ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คณะกรรมการดำเนินการจะลดหรือระงับการจ่ายเงินกู้งวดต่อ ๆ ไป สำหรับสมาชิกรายนั้น

การชำระคืนเงินกู้

เมื่อใกล้ถึงเวลาชำระหนี้ตามกำหนด สหกรณ์จะส่งหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกผู้กู้ที่มีหนี้สินถึงกำหนดชำระ หรืออาจจะส่งพนักงานสืบเชื้อออกไปติดตามทวงหนี้ ประธานกลุ่มมีส่วนสำคัญในการชำระหนี้ของสมาชิก เนื่องจากสหกรณ์มีรางวัลให้แก่ประธานกลุ่มที่สามารถทำให้สมาชิกในกลุ่มของตนที่รับผิดชอบสามารถชำระดอกเบี้ยเงินกู้ได้ตามกำหนด

สหกรณ์จะทำหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกผู้กู้ ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระทุกไตรมาส เมื่อถึงเวลากำหนดชำระคืนเงินกู้ คณะกรรมการดำเนินการทำการรวบรวมรายชื่อสมาชิกผู้ค้างชำระ ส่งรายชื่อให้แก่ประธานกลุ่ม เพื่อให้ติดตามทวงหนี้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าสมาชิกที่มีรายชื่อดังกล่าวยังไม่มาติดต่อขอผ่อนผันการชำระหนี้ หรือไม่นำเงินมาชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ สหกรณ์จะฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในการชำระหนี้เงินกู้นั้น สมาชิกผู้กู้ต้องนำเงินไปชำระที่สำนักงานสหกรณ์

หลักประกันเงินกู้

สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกผู้กู้ซื้อสิ่งหามาประกันทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น จำนองเป็นประกัน ได้แก่ ที่ดิน ซึ่งใช้ในการค้าประกันทั้งเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

’ เรืองวัฒน์ ทองอยู่ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คินลินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด อ.เมืองปาน จ.ลำปาง พบว่า แหล่งเงินกู้ของสมาชิกส่วนใหญ่คือกู้จากสหกรณ์ โดยใช้การค้ำประกันจากสมาชิกในกลุ่ม สำหรับปัญหาที่ทำให้สมาชิกค้างชำระคินลินเชื่อเกิดจากปัญหาภัยธรรมชาติ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคินลินเชื่อการเกษตรของสมาชิก ได้แก่ วงเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม และมูลค่าหลักประกันคินลินเชื่อ ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อการชำระคินลินเชื่อ พบว่า ปัญหาการแยกหนี้เดิมมาจากสหกรณ์การเกษตรแอ่งห่ม จำกัด สมาชิกไม่ได้หนังสือเตือนการชำระหนี้จากสหกรณ์ เป็นปัญหาหลักของสมาชิก

ทศพร อาชาภิก (2541) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้คินลินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ พบว่า สมาชิกมีรายรับเฉลี่ย 95,181.26 บาท/ปี ส่วนใหญ่ได้มาจากการผลิตพืช มีรายจ่ายเฉลี่ย 82,919.55 บาท/ปี มีหนี้สินเฉลี่ย 52,852.29 บาท/ปี ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คินลินเชื่อของสมาชิก ได้แก่ วงเงินกู้ และปริมาณหนี้สินนอกระบบ ตามลำดับ ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ข้อเสนอแนะการศึกษาพบว่า สหกรณ์ควรวางแผนในการให้คินลินเชื่อ และสำรวจของมูลการตลาดผลผลิตล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสาร สหกรณ์ควรมีการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการดำเนินการ

เทียนชัย รัตนดิลก (2533) ศึกษาปัญหาการชำระคินลินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกร การศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.53 ไม่ได้นำเงินกู้ไปลงทุนในการสร้างผลผลิตโดยตรง โดยเงินดังกล่าวใช้ไปในการซื้อที่ดินร้อยละ 19.28 นำไปใช้ในการชำระหนี้สินเดิมร้อยละ 13.25 จำนวนเงินลงทุนที่ได้รับน้อยไปกว่าเงินลงทุนร้อยละ 10 และเมื่อเกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการผลิตร้อยละ 96.25 ไม่ได้นำไปชำระหนี้ แต่นำเงินไปใช้ในการลงทุนต่อไป และนำเงินบางส่วนไปใช้จ่ายอื่น ๆ ร้อยละ 38.75 ของเกษตรกรที่มีปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระกับสถาบันการเงินไม่ยอมปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ ภาวะหนี้สินของเกษตรกรร้อยละ 48.75 มีปัญหานี้สินมาก่อน และร้อยละ 48.75 กู้เงินจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติมหลังจากที่ได้รับจากสถาบันการเงินแล้ว สำหรับสาเหตุที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมของเกษตรกรเกิดภาวะการขาดทุน

ได้แก่ ภาวะราคาผลผลิตต่ำ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 43.15 ประสบปัญหาดังกล่าว และเกิดจาก ภัยธรรมชาติร้อยละ 50.44

๕ จันทรศรี สมวิลาศ (2536) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินการเกษตรของ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ที่มีผลต่อการชำระหนี้สินเรื่องการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ปริมาณหนี้สินของสมาชิก โดยมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการชำระหนี้ของสมาชิก หมายถึง เมื่อปริมาณหนี้สินของสมาชิก เพิ่มขึ้นจะทำให้การชำระหนี้ของสมาชิกลดลง สำหรับปัญหาของสมาชิกคือ การให้บริการ ของสหกรณ์ล่าช้า อัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์สูงเกินไป และผลผลิตของสมาชิกไม่มีตลาดรองรับ ที่แน่นอน

อรรณ รุ่งโรจน์รักษ์ (2523) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาหนี้สินเพื่อการเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า จำนวนเกษตรกรที่ติดค้างหนี้สินเฉลี่ยร้อยละ 72 ของจำนวน เกษตรกรทั้งหมด เฉลี่ยฟาร์มละ 12,350 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปผลิตร้อยละ 84 เพื่อนำไปบริโภคร้อยละ 16 ของปริมาณหนี้สินทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ เพียงร้อยละ 22 ของปริมาณหนี้สินทั้งหมด

กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตร ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พบว่า ในรอบปีบัญชี 2534 เกษตรกรส่วนใหญ่ชำระหนี้ได้บางส่วน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์มและปริมาณเงินกู้ มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณหนี้ค้างชำระ ในระดับนัยสำคัญสูง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ คือ รายได้จากการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและปริมาณเงินกู้

ชำนาญ ธรรมไชย (2537) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร ลูกค้านานาชาติที่ค้างชำระหนี้เชื่อเพื่อการเกษตร:กรณีศึกษานานาชาติเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาเชียงใหม่ หน่วยอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยจากตัวสมาชิกที่มี ผลต่อการค้างชำระหนี้เชื่อ คือ การเกิดหนี้สินเพิ่มจากบุคคลภายนอก การนำเงินกู้ไปใช้ใน กิจกรรมอื่น นอกเหนือสัญญาเงินกู้ การเลิกประกอบอาชีพเกษตร และการป่วยระหว่าง

การประกอบอาชีพ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำรงชีวิตขึ้นชื่อ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำและเกิดภัยธรรมชาติ ปัจจัยที่เกิดจากมูลเหตุอื่น ๆ คือ เกษตรกรเกรงว่าเมื่อคืนชำระเงินกู้แก่สหกรณ์แล้วจะกู้ใหม่ไม่ได้

มงคล การดี (2541) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีวิตหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตงนั้น ได้แบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตหนี้ คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเกิดจากภัยธรรมชาติ ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่มีผลต่อการดำรงชีวิตหนี้ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตรของสมาชิก

สุนทร พลโฮม (2541) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีวิตหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ลูกค้าที่ไม่มีหนี้ค้ำมีรายได้เฉลี่ย 61,222.70 บาท/ปี เกษตรกรที่มีหนี้ค้ำมีรายได้เฉลี่ย 47,401.90 บาท ค่าใช้จ่ายลูกค้าที่ชำระหนี้ได้มีค่าใช้จ่าย 25,321.60 บาท/ปี ลูกค้าที่มีหนี้ค้ำมีค่าใช้จ่าย 24,901.60 บาท/ปี สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ คือ ขนาดการถือครองที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการลงทุน รายได้นอกฟาร์ม การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ หลักประกันเงินกู้ และการติดตามทวงถามหนี้ของพนักงาน

วิเศษณ์ สุขใหญ่ (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าคาบธันวาคม 2540 คือ รายได้ที่เป็นเงินสดซึ่งได้จากการขายพืชและข้าวโพด จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานได้และการใช้เงินกู้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้คือ ปริมาณหนี้สินภายนอกและการเร่งรัดติดตามหนี้สินของพนักงานสินเชื่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าคาบมีนาคม 2541 คือ รายได้จากการเกษตร และมูลค่าสินทรัพย์คงที่ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้ คือ ปริมาณหนี้สินภายนอก

วาสนา กันทะรัตน์ (2544) ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่ใจ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ลูกค้ามีรายได้เฉลี่ย 86,602.12 บาท/ปี มีรายจ่ายเฉลี่ย 77,830.90 บาท/ปี จำนวนหนี้ค้างชำระระหว่าง 10,000- 30,000 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นเงินกู้ระยะยาว และปริมาณสินเชื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก สาเหตุที่ไม่สามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนดเนื่องจากใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ คือ อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ และหลักประกันเงินกู้

ทัศนัย ทรรศรานนท์ (2544) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระเงินกู้การเกษตรกรณีศึกษารายการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่บ่งชี้ลักษณะของสมาชิกที่สามารถชำระหนี้เงินกู้ คือ การได้รับการฝึกอบรม สัดส่วนเงินกู้ที่เกษตรกรนำไปใช้ในการบริโภค สถานที่ตั้งฟาร์ม และสัดส่วนผู้ที่มีรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกร ส่วนปัจจัยที่บ่งชี้ลักษณะของสมาชิกที่ไม่สามารถชำระเงินกู้ได้ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนรายได้สุทธิต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนรายได้สุทธิต่อหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนรายได้สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมด ประสิทธิภาพของเกษตรกร การศึกษาของเกษตรกร สัดส่วนของพื้นที่เพาะปลูกที่ได้จากการเช่า สถานที่ตั้งบ้านเรือนและประเภทของการผลิต

ภาคสรุป (Overview)

สินเชื่อมีความจำเป็นต่อการขยายกิจการในบางพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยสินเชื่อสามารถจำแนกได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้สินเชื่อ
2. จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องใช้คืน
3. จำแนกตามประเภทของผู้ให้สินเชื่อ
4. จำแนกตามเงื่อนไขหรือหลักประกันของสินเชื่อ
5. จำแนกตามลักษณะของการชำระคืน
6. จำแนกตามลักษณะของรูปแบบการให้บริการ

การวางแผนเพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกประจำปี สหกรณ์จะต้องพิจารณาถึง แผนงานผลิต ความจำเป็นและความต้องการเงินกู้ที่แท้จริงของสมาชิกเป็นรายคน โดยวางแผน การดำเนินงานสินเชื่อของสหกรณ์เป็นประจำทุก ๆ ปี โดยสหกรณ์การเกษตร ให้สินเชื่อ แก่สมาชิก 2 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อการผลิต และสินเชื่อเพื่อการลงทุน โดยสินเชื่อเพื่อการผลิต หมายถึง สินเชื่อระยะสั้นซึ่งโดยปกติจะชำระคืนภายใน 1 ปี ในกรณีมีเหตุพิเศษไม่เกิน 1.5 ปี และสินเชื่อเพื่อการลงทุน หมายถึง เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินทุนในสินทรัพย์เกษตร ซึ่งโดยปกติให้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ โดยปกติทั่วไปสามารถชำระหนี้คืนได้ ภายใน 1 ปี หรือในกรณีที่มีเหตุพิเศษไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเรียกว่า "เงินกู้ระยะปานกลาง" โดยจะใช้ หลักประกันเงินกู้ด้วยบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การให้ผู้กู้รับผิดชอบแบบลูกหนี้ร่วม (Join Liability) ซึ่งจะใช้สำหรับเงินกู้ระยะสั้น ภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนด และการใช้ สมาชิก 2 คน ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งจะใช้สำหรับสินทรัพย์อื่นและหรือเงินกู้ปานกลางภายในวงเงินกู้ จำนวนหนึ่งที่กำหนด การค้ำประกันด้วยทรัพย์สิน ได้แก่ การจำนองอสังหาริมทรัพย์ เป็นประกัน การใช้หลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือเงินฝากในสหกรณ์เป็นประกัน การให้บริการเงินกู้ แก่สมาชิก สหกรณ์จะต้องมีพนักงานสินเชื่ออย่างน้อย 1 คน ต่อสมาชิก 500 คน การให้บริการ เงินกู้แก่สมาชิก ถ้าสหกรณ์มีวัสดุอุปกรณ์หรือการบริการการเกษตรหรือสิ่งของอุปโภคบริโภค บริการแก่สมาชิก สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้เป็นสิ่งของหรือบริการแก่สมาชิกผู้กู้ โดยจะไม่จ่ายให้ เป็นเงินสด ส่วนเงินกู้เพื่ออุปโภคบริโภคระหว่างฤดูกาลผลิต สหกรณ์อาจพิจารณาจ่ายเงินกู้เป็น เงินสดแก่สมาชิกตามความเหมาะสม

จากศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืน เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ รายได้ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร รายจ่าย ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร หนี้สินทั้งในและนอกระบบ การใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ที่ผิดวัตถุประสงค์ การติดตามทวงถามหนี้ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ประกอบอาชีพการเกษตรของสมาชิก ตลอดจนถึง ภัยธรรมชาติและมูลเหตุอื่น ๆ ซึ่งปัจจัย ต่าง ๆ ข้างต้นส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแรมิม จำกัดนั้น สหกรณ์สามารถใช้ ผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการ วางแผนการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ซึ่งธุรกิจสินเชื่อถือเป็น ธุรกิจหลักของสหกรณ์ที่ควรจะต้องปรับปรุงและแก้ไขนโยบายทางด้านสินเชื่อให้เหมาะสมอยู่เสมอ ตลอดจนจะได้ทราบถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้

เพื่อสหกรณ์ใช้ในการวางมาตรการและแก้ไข รวมถึงใช้ในการวางแผนนโยบายด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์

ดังนั้นการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรแมริมจำกัด อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก จำนวนที่ดินเพื่อการเกษตร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้รวม รายจ่ายรวม หนี้สิน ปัจจัยด้านสถาบัน ประกอบด้วย การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ การติดตามเร่งรัดหนี้สิน และการฝึกอบรมวิชาชีพ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก เพื่อจะนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านสินเชื่อ รวมทั้งนโยบายด้านอื่นด้วย ตลอดจนมาตรการป้องกันและวิธีการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ซึ่งจะทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จำนวน ๒๔๗๗
ฉบับ ก ห อ ล ม ต

กรอบแนวความคิด (Conceptual Framework)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวความคิดของการวิจัย เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) และตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ไว้ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

สมมติฐานในการวิจัย
(Research Hypothesis)

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544 ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H_0 = ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสถาบัน ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด

H_1 = ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสถาบัน มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย
(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
แมริม จำกัด อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ปีการผลิต 2544 กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย
(Local of the Study)

สถานที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด
อ.แมริม จ.เชียงใหม่ 38/5 หมู่ที่ 4 ต.ริมใต้ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
(Population and Sampling)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ทำการ
ศึกษาเฉพาะสมาชิกที่สามารถชำระหนี้คืนกับสหกรณ์ โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดพื้นที่ในการทำการศึกษแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษา
จากสมาชิกที่สามารถชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์โดยอาศัยอยู่ใน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลริมใต้
ตำบลแม่สา ตำบลเหมืองแก้ว ตำบลสันโป่ง ตำบลสะลวง ตำบลชี้เหล็ก ตำบลห้วยทราย และ
ตำบลแม่แรม

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากขนาดของกลุ่มสมาชิกที่สามารถชำระคืน
เงินกู้ได้ จำนวน 1,286 คน โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane Taro, 1973: 125) โดย
กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.05 หรือร้อยละ 5
หมายความว่า ประชากร 100 คนจะเกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 5 คน ตามสูตร

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสมาชิก

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อน

จากสูตร แทนค่าหาจำนวนตัวอย่างของสมาชิก

$$n = \frac{1,286}{1 + 1,286(0.05)^2} = 305 \text{ คน}$$

3. คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ตามข้อ 2. โดยจำแนกตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากรและประชากรมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการถูกเลือก โดยสูตรของ Nagtalon (นำชัย หนูผล, 2531: 31)

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

จากสูตร แทนค่าหาจำนวนตัวอย่างของสมาชิกในตำบลริมใต้ ได้ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N} = \frac{305(102)}{1,286} = 24 \text{ คน}$$

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่างในตำบลต่าง ๆ

ตำบล	จำนวนสมาชิกที่ชำระคืน เงินกู้ได้ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
ริมใต้	102	24
แม่สา	63	15
เหมืองแก้ว	68	16
สันโป่ง	294	70
สะลวง	78	19
ชี้เหล็ก	337	80
ห้วยทราย	162	38
แม่แว	182	43
รวม	1,286	305

3. เมื่อได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละตำบลตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(Instrument of the Study)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลของสมาชิก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก และจำนวนที่ดินเพื่อการเกษตร
2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของสมาชิก ได้แก่ รายได้รวม รายจ่ายรวม หนี้สิน
3. ข้อมูลด้านสถาบันของสมาชิก ได้แก่ การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ การติดตามเร่งรัดหนี้สิน การฝึกอบรมวิชาชีพ

4. ข้อมูลความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมเวิร์กบุททางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS/PC⁺) โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสมาชิก สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ และการชำระคืนเงินกู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในรูปแบบการแบบเส้นตรง (Linear Function) โดยกำหนดรูปแบบฟังก์ชันและสมการไว้ ดังนี้

$$Y = f(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5, x_6 / x_7, \dots, x_n)$$

โดยกำหนดให้

Y = จำนวนเงินที่ชำระคืนเงินกู้ (บาท)

x_1 = จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)

x_2 = ระยะเวลาที่เข้าเป็นสมาชิก (ปี)

x_3 = จำนวนที่ดินทำการเกษตร (ไร่)

x_4 = รายได้รวม (บาท/ปี)

x_5 = รายจ่ายรวม (บาท/ปี)

x_6 = หนี้สินที่มีต่อสหกรณ์ (บาท)

$x_7, \dots, x_n$ = ปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในสมการ

3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ปัจจัยด้านสถาบัน ได้แก่ การใช้สินเชื่อกับวัตถุประสงค์ การติดตามเร่งรัดหนี้สิน และการฝึกอบรมวิชาชีพ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

4. การวิเคราะห์ไค - สแควร์ (Chi - Square) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ที่มีต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถาบัน ใช้วิธีคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score : WMS) แสดงการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักไว้ดังนี้ (จรัส กาใหญ่, 2527)

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่ WMS = ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

f_1 = จำนวนความถี่ที่ระบุคะแนนมากที่สุด

f_2 = จำนวนความถี่ที่ระบุคะแนนมาก

f_3 = จำนวนความถี่ที่ระบุคะแนนปานกลาง

f_4 = จำนวนความถี่ที่ระบุคะแนนน้อย

f_5 = จำนวนความถี่ที่ระบุคะแนนน้อยที่สุด

TNR = จำนวนความถี่ทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความหมายของคะแนน
4.21 - 5.00	ระดับคะแนนมากที่สุด
3.41 - 4.20	ระดับคะแนนมาก
2.61 - 3.40	ระดับคะแนนปานกลาง
1.81 - 2.60	ระดับคะแนนน้อย
1.00 - 1.80	ระดับคะแนนน้อยที่สุด

ระยะเวลาในการวิจัย

(Research Duration)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 10 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน
มกราคม 2545 ถึงเดือนตุลาคม 2545



บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ (RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS/PC⁺) โดยแบ่งการวิเคราะห์ เป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคลของสมาชิกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพสังคมของสมาชิกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสถาบันใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score : WMS)

ตอนที่ 5 การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ตอนที่ 6 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในรูปแบบสมการแบบเส้นตรง (Linear Function) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) และการวิเคราะห์ไค - สแควร์ (Chi - square)

ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคลของสมาชิก

เพศ

การศึกษพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 239 คน หรือร้อยละ 78.40 เป็นเพศหญิง จำนวน 66 คน หรือร้อยละ 21.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	239	78.40
หญิง	66	21.60
รวม	305	100.00

อายุ

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 138 คน หรือร้อยละ 45.20 รองลงมาคืออายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 25.20 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี จำนวน 66 คน หรือร้อยละ 21.60 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 16 คน หรือ ร้อยละ 5.20 และมีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 2.60 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีอายุน้อยที่สุด 25 ปี อายุมากที่สุด 64 ปี อายุเฉลี่ย 45.80 ปี (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	16	5.20
30 – 40 ปี	66	21.60
41 – 50 ปี	138	45.20
51 – 60 ปี	77	25.20
มากกว่า 60 ปี	8	2.60
รวม	305	100.00

หมายเหตุ

อายุน้อยที่สุด 25 ปี
อายุเฉลี่ย 45.80 ปี

อายุมากที่สุด 64 ปี
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.25

สถานภาพสมรส

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 297 คน หรือร้อยละ 97.40 เนื่องจากอายุเฉลี่ย 45.80 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยที่อยู่ในสถานภาพสมรสแล้ว รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 1.30 และมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 1.30 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	4	1.30
สมรส	297	97.40
หย่าร้าง	4	1.30
รวม	305	100.00

ระดับการศึกษา

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 230 คน หรือร้อยละ 75.40 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 62 คน หรือร้อยละ 20.40 การศึกษาระดับ ปวช. จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 2.90 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 2.30 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	230	75.40
มัธยมศึกษา	62	20.40
ปวช.	9	2.90
ปริญญาตรี	4	1.30
รวม	305	100.00

ตอนที่ 2 สภาพสังคมของสมาชิก

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 135 คนหรือร้อยละ 44.30 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน จำนวน 86 คน หรือร้อยละ 28.20 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน จำนวน 53 คน หรือร้อยละ 17.40 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน จำนวน 23 คน หรือร้อยละ 7.50 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6 คน จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 2.60 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 6 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.79 คน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2 คน	23	7.50
3 คน	86	28.20
4 คน	135	44.30
5 คน	53	17.40
6 คน	8	2.60
รวม	305	100.00

หมายเหตุ

จำนวนสมาชิกน้อยที่สุด 2 คน
สมาชิกเฉลี่ย 3.79 คน

จำนวนสมาชิกมากที่สุด 6 คน
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 112 คน หรือร้อยละ 36.70 รองลงมามีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก 11 – 15 ปี จำนวน 79 คน หรือร้อยละ 25.90 มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 25.20 และมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมากกว่า 15 ปี จำนวน 37 คน หรือร้อยละ 12.10 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกน้อยที่สุด 1 ปี มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด 31 ปี ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.61 ปี (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนที่ดิน

จำนวนที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ไร่	115	37.70
5 – 10 ไร่	94	30.80
11 – 15 ไร่	53	17.40
16 – 20 ไร่	28	9.20
มากกว่า 20 ไร่	15	4.90
รวม	305	100.00

หมายเหตุ มีที่ดินน้อยที่สุด 1 ไร่ มีที่ดินมากที่สุด 26 ไร่
มีที่ดินเฉลี่ย 9.40 ไร่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.03

ตอนที่ 3 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิก

ปริมาณรายได้ภาคเกษตรต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปีที่เป็นเงินสดภาคเกษตรระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 80 คน หรือร้อยละ 26.20 รองลงมา มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีมากกว่า 60,000 บาท จำนวน 75 คน หรือร้อยละ 24.60 มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 63 คน หรือร้อยละ 20.70 มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 59 คน หรือร้อยละ 19.30 และมีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 28 คน หรือร้อยละ 9.20 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายได้ภาคเกษตรต่อปีน้อยที่สุด 5,000 บาท มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 150,000 บาท มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 48,525.12 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการทำไร่ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้ภาคเกษตรต่อปี

ปริมาณรายได้ภาคเกษตร/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	28	9.20
15,000 – 30,000 บาท	80	26.20
30,001 – 45,000 บาท	63	20.70
45,001 – 60,000 บาท	59	19.30
มากกว่า 60,000 บาท	75	24.60
รวม	305	100.00

หมายเหตุ รายได้ภาคเกษตร/ปีน้อยที่สุด 5,000 บาท รายได้ภาคเกษตร/ปีมากที่สุด 150,000 บาท
รายได้ภาคเกษตร/ปีเฉลี่ย 48,525.12 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 30071.57

แหล่งรายได้ภาคเกษตร

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ภาคเกษตรจากพืชไร่ จำนวน 213 คน หรือร้อยละ 69.80 รองลงมา มีรายได้ภาคเกษตรจากพืชสวน จำนวน 162 คน หรือร้อยละ 53.10 มีรายได้ภาคเกษตรจากการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 51 คน หรือร้อยละ 16.70 และมีรายได้ภาคเกษตรจากพืชผัก จำนวน 44 คน หรือร้อยละ 14.40 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งรายได้ภาคเกษตร

แหล่งรายได้ภาคเกษตร*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พืชสวน	162	53.10
พืชไร่	213	69.80
พืชผัก	44	14.40
เลี้ยงสัตว์	51	16.70

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปริมาณรายได้นอกภาคเกษตรต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปีที่เป็นเงินสดนอกภาคเกษตรระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 รองลงมา มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 123 คน หรือร้อยละ 40.30 มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 24 คน หรือร้อยละ 7.90 มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีมากกว่า 60,000 บาท จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 6.60 และมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 14 คน หรือร้อยละ 4.60 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีน้อยที่สุด 1,000 บาท มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 110,000 บาท มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 25,608.85 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่จะได้มาจากการรับจ้าง (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้นอกภาคเกษตรต่อปี

ปริมาณรายได้นอกภาคเกษตร/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	123	40.30
15,000 – 30,000 บาท	124	40.70
30,001 – 45,000 บาท	14	4.60
45,001 – 60,000 บาท	24	7.90
มากกว่า 60,000 บาท	20	6.60
รวม	305	100.00

หมายเหตุ รายได้นอกภาคเกษตร/ปีน้อยที่สุด 1,000 บาท รายได้นอกภาคเกษตร/ปีมากที่สุด 110,000 บาท
 รายได้นอกภาคเกษตร/ปีเฉลี่ย 25,608.85 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 21766.92

แหล่งรายได้นอกภาคเกษตร

การศึกษาพบว่า สมาชิกทุกคนมีรายได้นอกภาคเกษตร โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ที่เป็นเงินสดนอกภาคเกษตรจากการรับจ้าง จำนวน 235 คน หรือร้อยละ 77.00 บาท รองลงมา มีรายได้นอกภาคเกษตรจากค้าขาย จำนวน 28 คน หรือร้อยละ 9.20 มีรายได้นอกภาคเกษตรจากเงินเดือน จำนวน 17 คน หรือร้อยละ 5.60 และมีรายได้นอกภาคเกษตรจากหัตถกรรม จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 2.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งรายได้นอกภาคเกษตร

แหล่งรายได้นอกภาคเกษตร*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้าง	235	77.00
เงินเดือน	17	5.60
ค้าขาย	28	9.20
หัตถกรรม	8	2.60

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปริมาณรายได้รวมต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้รวมต่อปีระหว่าง 30,000 – 60,000 บาท จำนวน 119 คน หรือร้อยละ 39.00 รองลงมา มีรายได้รวมต่อปีระหว่าง 60,001 – 90,000 บาท จำนวน 87 คน หรือร้อยละ 28.50 มีรายได้รวมต่อปีมากกว่า 90,000 บาท จำนวน 79 คน หรือร้อยละ 25.90 และมีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า 30,000 บาท จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 6.60 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายได้รวมต่อปีน้อยที่สุด 13,000 บาท รายได้รวมต่อปีมากที่สุด 230,000 บาท มีรายได้รวมต่อปีเฉลี่ย 74,133.97 บาทต่อปี (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายได้รวมต่อปี

ปริมาณรายได้รวม/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	20	6.60
30,000 – 60,000 บาท	119	39.00
60,001 – 90,000 บาท	87	28.50
มากกว่า 90,000 บาท	79	25.90
รวม	305	100.00

หมายเหตุ รายได้รวม/ปีน้อยที่สุด 13,000 บาท รายได้รวม/ปีมากที่สุด 230,000 บาท
รายได้รวม/ปีเฉลี่ย 74,133.97 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 39998.59

ปริมาณรายจ่ายภาคเกษตรต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อปีที่เป็นเงินสดภาคเกษตรต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 131 คน หรือร้อยละ 43.00 รองลงมา มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 95 คน หรือร้อยละ 31.10 มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 49 คน หรือร้อยละ 16.10 มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีมากกว่า 60,000 บาท จำนวน 18 คน หรือร้อยละ 5.90 และมีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 12 คน หรือร้อยละ 3.90 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีน้อยที่สุด 2,000 บาท มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 83,000 บาท มีรายจ่ายภาคเกษตรเฉลี่ย 23,401.98 บาทต่อปี (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่ายภาคเกษตรต่อปี

ปริมาณรายจ่ายภาคเกษตร/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	131	43.00
15,000 – 30,000 บาท	95	31.10
30,001 – 45,000 บาท	49	16.10
45,001 – 60,000 บาท	12	3.90
มากกว่า 60,000 บาท	18	5.90
รวม	305	100.00

หมายเหตุ	รายจ่ายภาคเกษตร/ปีน้อยที่สุด 2,000 บาท	รายจ่ายภาคเกษตร/ปีมากที่สุด 83,000 บาท
	รายจ่ายภาคเกษตร/ปีเฉลี่ย 23,401.98 บาท	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17679.36

ปริมาณรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีที่เป็นเงินสด ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 รองลงมามีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 72 คน หรือร้อยละ 23.60 มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 55 คน หรือร้อยละ 18.00 มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 33 คน หรือร้อยละ 10.80 และมีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีมากกว่า 60,000 บาท จำนวน 21 คน หรือร้อยละ 6.90 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีน้อยที่สุด 13,000 บาท มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 120,000 บาท มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 29,322.03 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นค่าอาหาร รองลงมาเป็นค่าเครื่องนุ่งห่ม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปี

ปริมาณรายจ่ายนอกภาคเกษตร/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	72	23.60
15,000 – 30,000 บาท	124	40.70
30,001 – 45,000 บาท	55	18.00
45,001 – 60,000 บาท	33	10.80
มากกว่า 60,000 บาท	21	6.90
รวม	305	100.00

หมายเหตุ รายจ่ายนอกภาคเกษตร/ปีน้อยที่สุด 13,000 บาท รายจ่ายนอกภาคเกษตร/ปีมากที่สุด 120,000 บาท
รายจ่ายนอกภาคเกษตร/ปีเฉลี่ย 29,322.03 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18098.24

ประเภทรายจ่ายนอกภาคเกษตร

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายที่เป็นเงินสดเป็นค่าอาหาร จำนวน 305 คน หรือร้อยละ 100.00 รองลงมามีรายจ่ายเป็นค่าเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 257 คน หรือร้อยละ 84.20 ค่าเล่าเรียนบุตร จำนวน 253 คน หรือร้อยละ 82.90 ค่ารักษาพยาบาล จำนวน 230 คน หรือร้อยละ 75.40 และค่าเครื่องใช้ภายในบ้าน จำนวน 222 คน หรือร้อยละ 72.70 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายจ่ายนอกภาคเกษตร

รายจ่ายนอกภาคเกษตร*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าอาหาร	305	100.00
ค่าเครื่องนุ่งห่ม	257	84.20
ค่ารักษาพยาบาล	230	75.40
ค่าเล่าเรียนบุตร	253	82.90
ค่าเครื่องใช้ภายในบ้าน	222	72.70

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปริมาณรายจ่ายรวมต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายที่เป็นเงินสดรวมต่อปีระหว่าง 30,000 – 60,000 บาท จำนวน 143 คน หรือร้อยละ 46.90 รองลงมา มีรายจ่ายรวมต่อปีต่ำกว่า 30,000 บาท จำนวน 71 คน หรือร้อยละ 23.30 มีรายจ่ายรวมต่อปีระหว่าง 60,001 – 90,000 บาท จำนวน 60 คน หรือร้อยละ 19.70 และมีรายจ่ายรวมต่อปีมากกว่า 90,000 บาท จำนวน 31 คน หรือร้อยละ 10.20 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายจ่ายรวมต่อปีน้อยที่สุด 14,500 บาท มีรายจ่ายรวมต่อปี มากที่สุด 180,000 บาท มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 52,724.01 บาทต่อปี (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณรายจ่ายรวมต่อปี

ปริมาณรายจ่ายรวม/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	71	23.30
30,000 – 60,000 บาท	143	46.90
60,001 – 90,000 บาท	60	19.70
มากกว่า 90,000 บาท	31	10.20
รวม	305	100.00

หมายเหตุ รายจ่ายรวม/ปีน้อยที่สุด 14,500 บาท รายจ่ายรวม/ปีมากที่สุด 180,000 บาท
 รายจ่ายรวม/ปีเฉลี่ย 52,724.01 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 28009.35

ปริมาณรายได้สุทธิต่อปี

การศึกษาพบว่า สมาชิกมีรายได้รวมเฉลี่ย 74,133.97 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 52,724.01 บาทต่อปี โดยสมาชิกมีรายได้สุทธิ 21,409.96 บาทต่อปี (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แสดงรายได้สุทธิต่อปีของสมาชิก

ปริมาณรายได้/รายจ่ายต่อปี	จำนวน (บาท)
รายได้รวม	74,133.97
รายจ่ายรวม	52,724.01
รายได้สุทธิ	21,409.96

ปริมาณหนี้สินที่มีต่อสหกรณ์ (กู้จากสหกรณ์)

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สินระหว่าง 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 รองลงมามีหนี้สินต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 72 คน หรือร้อยละ 23.60 มีหนี้สินระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 55 คน หรือร้อยละ 18.00 บาท มีหนี้สินระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 33 คน หรือร้อยละ 10.80 และมีหนี้สินมากกว่า 60,000 บาท จำนวน 21 คน หรือร้อยละ 6.90 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีหนี้สินน้อยที่สุด 5,000 บาท หนี้สินมากที่สุด 300,000 บาท มีหนี้สินเฉลี่ย 46,278.69 บาท (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามปริมาณหนี้สิน

ปริมาณหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	72	23.60
15,000 – 30,000 บาท	124	40.70
30,001 – 45,000 บาท	55	18.00
45,001 – 60,000 บาท	33	10.80
มากกว่า 60,000 บาท	21	6.90
รวม	305	100.00

หมายเหตุ	หนี้สินน้อยที่สุด 5,000 บาท	หนี้สินมากที่สุด 300,000 บาท
	หนี้สินเฉลี่ย 46,278.69 บาท	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 61461.14

วัตถุประสงค์ในการกู้

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินเพื่อเป็นทุนในการเกษตร จำนวน 290 คน หรือร้อยละ 95.10 เนื่องจากเป็นระเบียบของสหกรณ์เกี่ยวกับการให้สินเชื่อ รองลงมากู้เพื่อใช้ในการบริโภค จำนวน 109 คน หรือร้อยละ 35.70 กู้เพื่อชำระหนี้ จำนวน 74 คน หรือ ร้อยละ 24.20 กู้เพื่อใช้สร้างบ้าน ต่อเติมบ้าน 65 คน หรือร้อยละ 21.30 และกู้เพื่อซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ จำนวน 35 คน หรือร้อยละ 11.40 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการกู้เงิน

วัตถุประสงค์ในการกู้*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้เป็นทุนในการเกษตร	290	95.10
ใช้ในการบริโภค	109	35.70
ใช้สร้างบ้าน, ต่อเติมบ้าน	65	21.30
ซื้อรถยนต์ จักรยานยนต์	35	11.40
ชำระหนี้เดิม	74	24.20

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสถาบัน

การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกในส่วนบทบาทของสถาบัน (สหกรณ์) ในเรื่องการใช้สินเชื่อเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นระดับอยู่ในมากในด้านสหกรณ์มีการพิจารณาแผนการเงินกู้ของสมาชิก ด้านสหกรณ์ได้ติดตามการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ในการกู้กับวงเงินกู้ที่สหกรณ์อนุมัติ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางในด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่สหกรณ์อนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.67, 3.51, 3.46 และ 3.15 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.47 (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อ ปัจจัยด้านสถาบัน	คะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับคะแนน
การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์			
1. สหกรณ์มีการพิจารณาแผนการกู้เงินกู้ของสมาชิก	3.67	0.67	มาก
2. สหกรณ์ได้ติดตามการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.51	0.76	มาก
3. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ในการกู้กับวงเงินกู้ที่สหกรณ์อนุมัติ	3.46	0.72	มาก
4. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สหกรณ์อนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก	3.15	0.96	ปานกลาง
รวม	3.47	0.47	มาก

การเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในด้านสหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยใช้หนังสือเตือน และด้านพนักงาน สหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.61 และ 3.57 ตามลำดับ สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางในด้านสหกรณ์มอบอำนาจให้ประธานกลุ่มในการ ติดตามเร่งรัดหนี้สินและสหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยพนักงานสหกรณ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.30 และ 3.21 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.42 (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อ ปัจจัยด้านสถาบัน	คะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับคะแนน
การเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์			
1. สหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยใช้หนังสือ เตือน	3.61	0.81	มาก
2. พนักงานสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ ชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิก	3.57	0.94	มาก
3. สหกรณ์มอบอำนาจให้ประธานกลุ่มในการ ติดตามเร่งรัดหนี้สิน	3.30	0.93	ปานกลาง
4. สหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยพนักงาน สหกรณ์	3.21	0.82	ปานกลาง
รวม	3.42	0.62	มาก

การให้การศึกษาอบรมของสหกรณ์

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการให้การศึกษาอบรมของสหกรณ์ พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางด้านสหกรณ์ให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิก ด้านสหกรณ์ให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการใช้สินเชื่อให้ถูกต้อง ด้านสหกรณ์ให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพนอกเหนือจากอาชีพหลัก และด้านสหกรณ์ให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการทำธุรกิจกับสหกรณ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.92, 2.89, 2.65 และ 2.63 ตามลำดับ โดยสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการให้การศึกษาอบรมของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.77 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการให้การศึกษอบรมของสหกรณ์

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อ ปัจจัยด้านสถาบัน	คะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับคะแนน
การให้การศึกษอบรมของสหกรณ์			
1. สหกรณ์ให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับการ ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิก	2.92	0.92	ปานกลาง
2. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการใช้สินเชื่อ ให้ถูกต้อง	2.89	1.01	ปานกลาง
3. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบ วิชาชีพเสริม นอกเหนือจากอาชีพหลัก	2.65	1.04	ปานกลาง
4. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการทำธุรกิจ สหกรณ์	2.63	1.10	ปานกลาง
รวม	2.77	0.83	ปานกลาง

ตอนที่ 5 การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ประเภทเงินกู้ที่ชำระคืนสหกรณ์

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ในระยะปานกลาง จำนวน 176 คน หรือร้อยละ 57.70 ชำระคืนเงินกู้ระยะสั้น จำนวน 116 คน หรือร้อยละ 38.00 และชำระได้ทั้งเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง จำนวน 13 คน หรือร้อยละ 4.30 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามประเภทเงินกู้ที่ชำระคืนสหกรณ์

ประเภทเงินกู้ที่ชำระคืนสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะสั้น	116	38.00
ระยะปานกลาง	176	57.70
ระยะสั้นและระยะปานกลาง	13	4.30
รวม	305	100.00

การชำระคืนเงินกู้

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย จำนวน 163 คน หรือร้อยละ 53.40 รองลงมาชำระเงินกู้ได้บางส่วน จำนวน 142 คน หรือร้อยละ 46.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการชำระคืนเงินกู้

การชำระคืนเงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชำระเงินกู้ได้ทั้งหมด	163	53.40
ชำระเงินกู้ได้บางส่วน	142	46.60
รวม	305	100.00

เปอร์เซ็นต์การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 163 คน หรือร้อยละ 53.40 รองลงมาชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 81 – 99 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 49 คน หรือ ร้อยละ 16.10 ชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 61 – 80 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 40 คน หรือร้อยละ 13.20 ชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 41 – 60 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 11.80 ชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 20 – 40 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 12 คน หรือร้อยละ 3.90 และชำระคืนเงินกู้ได้น้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ 5 คน หรือ ร้อยละ 1.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเปอร์เซ็นต์การชำระคืนเงินกู้

เปอร์เซ็นต์การชำระคืนเงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
100 เปอร์เซนต์	163	53.40
81 – 99 เปอร์เซนต์	49	16.10
61 – 80 เปอร์เซนต์	40	13.20
41 – 60 เปอร์เซนต์	36	11.80
20 – 40 เปอร์เซนต์	12	3.90
ต่ำกว่า 20 เปอร์เซนต์	5	1.60
รวม	305	100.00

ปริมาณการชำระคืนเงินกู้

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 195 คน หรือร้อยละ 63.90 รองลงมาชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 78 คน หรือร้อยละ 25.60 ชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 24 คน หรือร้อยละ 7.90 ชำระคืนเงินกู้มากกว่า 60,000 บาท จำนวน 5 คน หรือร้อยละ 1.60 และชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 3 คน หรือร้อยละ 1.00 ตามลำดับ โดยสมาชิกชำระคืนเงินกุน้อยที่สุด 3,000 บาท ชำระคืนเงินกู้มากที่สุด 141,000 บาท ชำระคืนเงินกู้เฉลี่ย 18,637.70 บาท (ตารางที่ 27)

- X_3 = จำนวนที่ดินทำการเกษตร (ไร่)
 X_4 = รายได้รวม (บาท/ปี)
 X_5 = รายจ่ายรวม (บาท/ปี)
 X_6 = หนี้สิน (บาท)
 a = ค่าคงที่
 $b1..b6$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร $X_1, \dots, X_6$

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ผลการศึกษาเขียนในรูปสมการปรากฏดังนี้

$$\begin{aligned}
 Y = & 11.581 - 1.354x_1 + 0.411x_2^{**} + 8.251x_3 + 0.0038x_4^{**} \\
 & (4.858) \quad (0.963) \quad (0.151) \quad (0.151) \quad (0.007) \\
 & - 0.0011x_5^{**} + 0.0032x_6^{**} \dots\dots\dots(1) \\
 & (0.003) \quad (0.021)
 \end{aligned}$$

ค่าในวงเล็บ หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ของตัวแปร

R	=	0.883
R Square	=	0.780
Adjust R Square	=	0.776
Std. Err	=	15.520
F	=	176.032
Sig	=	0.000

ปัจจัยอิสระ ได้แก่ ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สิน มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ปัจจัยอิสระ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนที่ดิน ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยมีค่า R Square = 0.780 หมายถึง ปัจจัยอิสระที่อยู่ในสมการมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 78.00 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลืออีก 22.00 เปอร์เซ็นต์เป็นผลมาจากปัจจัยอิสระอื่นที่ไม่ได้นำมากำหนดในสมการ อธิบายได้ดังนี้

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.41 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายได้รวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีรายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0038 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายจ่ายรวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางตรงกันข้ามกัน หมายถึง สมาชิกมีรายจ่ายรวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ลดลง 0.0011 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

หนี้สิน มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0032 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 แสดงค่าสถิติต่าง ๆ ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (x_1)	-1.354	0.963	-0.039	1.406	0.161 ^{ns}
ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก (x_2)	0.411	0.151	0.081	2.722	0.007**
ที่ดิน (x_3)	8.251	0.151	0.151	0.546	0.585 ^{ns}
รายได้รวม (x_4)	0.0038	0.007	0.215	5.353	0.000**
รายจ่ายรวม (x_5)	-0.0011	0.003	-0.099	3.382	0.001**
หนี้สิน (x_6)	0.0032	0.021	0.634	15.253	0.000**
ค่าคงที่	11.581	4.858	-	2.384	0.018

หมายเหตุ ** หมายถึง มีผลในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

ns หมายถึง ไม่มีผลต่อกัน

ทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกออกจากสมการ (1) จะได้สมการดังนี้

$$Y = 6.939 + 0.423x_2^{**} + 0.0037x_4^{**} - 0.0010x_5^{**} + 0.0033x_6^{**} \dots\dots\dots(2)$$

(2.993) (0.151) (0.007) (0.003) (0.021)

ค่าในวงเล็บ หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ของตัวแปร

R	=	0.882
R Square	=	0.778
Adjust R Square	=	0.775
Std. Err	=	15.253
F	=	263.410
Sig	=	0.000

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกออกจากสมการ พบว่า ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สิน มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยมีค่า R Square = 0.778 หมายถึง ปัจจัยอิสระที่อยู่ในสมการมีต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 77.80 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลืออีก 22.20 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอิสระอื่นที่ไม่ได้นำมากำหนดในสมการ โดยอธิบายดังนี้

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.42 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายได้รวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีรายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0037 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายจ่ายรวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางตรงกันข้ามกัน หมายถึง สมาชิกมีรายจ่ายรวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ลดลง 0.0010 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

หนี้สิน มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0033 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01 (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 แสดงค่าสถิติต่าง ๆ ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกหลังตัดตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการชำระเงินกู้ออกจากสมการ

ตัวแปร	B	Std.Error	Beta	T	Sig.
ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก(x_2)	0.423	0.151	0.084	2.806	0.005**
รายได้รวม (x_4)	0.0037	0.007	0.214	5.322	0.000**
รายจ่ายรวม (x_5)	-0.0010	0.003	-0.097	-3.389	0.001**
หนี้สิน (x_6)	0.0033	0.021	0.640	15.480	0.000**
ค่าคงที่	6.939	2.993	-	2.318	0.021

หมายเหตุ ** หมายถึง มีผลในระดับนัยสำคัญที่ 0.01
ns หมายถึง ไม่มีผลต่อกัน

การศึกษาปัจจัยอิสระ ได้แก่ อายุ การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การเร่งรัดติดตามหนี้สิน และการให้การศึกษาอบรม ที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ได้แก่ การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.035 และ 0.175 ตามลำดับ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ในทิศทางเดียวกัน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ อายุ และการให้การศึกษาอบรม อธิบายได้ดังนี้

การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง ถ้าสมาชิกใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์มากขึ้น

การเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง ถ้าสหกรณ์มีการติดตามเร่งรัดหนี้สินที่ดีจะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์มากขึ้น (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ปัจจัย	ค่า r	Sig
อายุ	-0.062	0.283 ^{ns}
การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	0.035	0.000 ^{**}
การเร่งรัดติดตามหนี้สิน	0.175	0.002 ^{**}
การให้การศึกษาอบรม	0.100	0.081 ^{ns}

หมายเหตุ ** หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01
 ns หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

การศึกษาปัจจัยอิสระ ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา ที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก โดยใช้ค่าไค – สแควร์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

เพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยเพศชายส่วนใหญ่สามารถชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 146 คน รองลงมาชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 66 คน ชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 19 คน ชำระคืนเงินกู้มากกว่า 60,000 บาท จำนวน 5 คน และชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 3 คน ตามลำดับ สำหรับเพศหญิงพบว่า ส่วนใหญ่ชำระคืนเงินกู้ได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 49 คน รองลงมาชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 12 คน และชำระคืนเงินกู้ระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 5 คน ตามลำดับ โดยค่าไค – สแควร์ เท่ากับ 5.418 ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.247 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายถึงเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก (ตารางที่ 31)

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยสมาชิกที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่อำชำระคืนเงินกู้ได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 152 คน สมาชิกที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่อำชำระคืนเงินกู้ได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 36 คน สมาชิกที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ส่วนใหญ่อำชำระคืนเงินกู้ได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 6 คน และสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่อำชำระคืนเงินกู้ได้ระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 3 คน โดยมีค่าไค – สแควร์ เท่ากับ 32.513 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หมายถึงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 31 แสดงค่าจำนวนของสมาชิกจำแนกตามเพศและการชำระคืนเงินกู้

การชำระคืนเงินกู้	ชาย	หญิง	รวม	
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	146	49	195	63.90
15,000 – 30,000 บาท	66	12	78	25.60
30,001 – 45,000 บาท	3	-	3	1.00
45,001 – 60,000 บาท	19	5	24	7.80
มากกว่า 60,000 บาท	5	-	5	1.70
รวม	239	66	305	100.00

$$\chi^2 = 5.418$$

$$df = 4$$

$$Sig = 0.247$$

ตารางที่ 32 แสดงค่าจำนวนของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาและการชำระค่าน้ำ

การชำระค่าน้ำ	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	ปวช	ปริญญาตรี	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	152	36	6	1	195	63.90
15,000 - 30,000 บาท	58	18	2	-	78	25.60
30,001 - 45,000 บาท	3	-	-	-	3	1.00
45,001 - 60,000 บาท	12	8	1	3	24	7.80
มากกว่า 60,000 บาท	5	-	-	-	5	1.70
รวม	230	62	9	4	305	100.00

$$\chi^2 = 32.513$$

$$df = 12$$

$$Sig = 0.001$$

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

(SUMMARY AND RECOMMENDATIONS)

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544 ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด ปีการผลิต 2544 โดยทำการจากสมาชิกที่สามารถชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์โดยมีภูมิลำเนาอยู่ใน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลลิ้มใต้ ตำบลแม่สา ตำบลเหมืองแก้ว ตำบลสันโป่ง ตำบลสะลงง ตำบลขี้เหล็ก ตำบลห้วยทราย และตำบลแม่แรม จำนวนตัวอย่าง 305 คน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score : WMS) สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ไค - สแควร์ (Chi - Square) ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคลของสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 239 คน หรือร้อยละ 78.40 เป็นเพศหญิง จำนวน 66 คน หรือร้อยละ 21.60 สมาชิกส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 138 คน หรือร้อยละ 45.20 โดยสมาชิกมีอายุน้อยที่สุด 25 ปี อายุมากที่สุด 64 ปี อายุเฉลี่ย 45.80 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 297 คน หรือร้อยละ 97.40 สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 230 คน หรือร้อยละ 75.40

ตอนที่ 2 สภาพสังคมของสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 135 คนหรือร้อยละ 44.30 โดยสมาชิกมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 6 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.79 คน สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 112 คน หรือร้อยละ 36.70 โดยสมาชิกมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยที่สุด 1 ปี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากที่สุด 31 ปี ระยะเวลา

การเป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.61 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีจำนวนที่ดินต่ำกว่า 5 ไร่ จำนวน 115 คน หรือร้อยละ 37.70 โดยสมาชิกมีที่ดินน้อยที่สุด 1 ไร่ มีที่ดินมากที่สุด 26 ไร่ มีที่ดินเฉลี่ย 9.40 ไร่

ตอนที่ 3 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 80 คน หรือร้อยละ 26.20 โดยสมาชิกมีรายได้ภาคเกษตรต่อน้อยที่สุด 5,000 บาท มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 150,000 บาท มีรายได้ภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 48,525.12 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ภาคเกษตรจากพืชไร่ จำนวน 213 คน หรือร้อยละ 69.80 สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 โดยสมาชิกมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อน้อยที่สุด 1,000 บาท มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 110,000 บาท มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 25,608.85 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคเกษตรจากการรับจ้าง จำนวน 235 คน หรือร้อยละ 77.00 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 131 คน หรือร้อยละ 43.00 โดยสมาชิกมีรายจ่ายภาคเกษตรต่อน้อยที่สุด 2,000 บาท มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 83,000 บาท มีรายจ่ายภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 23,401.98 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 โดยสมาชิกมีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อน้อยที่สุด 13,000 บาท มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีมากที่สุด 120,000 บาท มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 29,322.03 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายเป็นค่าอาหาร จำนวน 305 คน หรือร้อยละ 100.00 สมาชิกมีรายจ่ายเฉลี่ย 74,133.97 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ย 52,724.01 บาท โดยสมาชิกมีรายจ่ายสุทธิ 21,409.96 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สินระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 40.70 โดยสมาชิกมีหนี้สินน้อยที่สุด 5,000 บาท มีหนี้สินมากที่สุด 300,000 บาท มีหนี้สินเฉลี่ย 46,278.69 บาท สมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินเพื่อเป็นต้นทุนในการเกษตร จำนวน 290 คน หรือร้อยละ 95.10

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสถาบัน

การศึกษาคำความคิดเห็นของสมาชิกในส่วนบทบาทสถาบัน (สหกรณ์) ในการควบคุมการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.47 สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.42 และสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการให้การศึกษาอบรมของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.77

ตอนที่ 5 การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

การศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ในระยะปานกลาง จำนวน 176 คน หรือร้อยละ 57.70 สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทั้งหมด จำนวน 163 คน หรือร้อยละ 53.40 ชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 195 คน หรือร้อยละ 63.90 โดยสมาชิกชำระคืนเงินกุน้อยที่สุด 3,000 บาท ชำระคืนเงินกู้มากที่สุด 141,000 บาท ชำระคืนเงินกู้เฉลี่ย 18,637.70 บาท

ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกโดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ได้แก่ ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สิน โดยมีค่า R Square = 0.778 หมายถึง ปัจจัยอิสระที่อยู่ในสมการมีต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 77.80 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลืออีก 22.20 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอิสระอื่นที่ไม่ได้นำมากำหนดในสมการ โดยอธิบายดังนี้

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.42 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายได้รวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีรายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0037 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

รายจ่ายรวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางตรงกันข้ามกัน หมายถึง สมาชิกมีรายจ่ายรวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ลดลง 0.0010 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

หนี้สิน มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ได้ 0.0033 เปอร์เซ็นต์ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่ การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.035 และ 0.175 ตามลำดับ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ อายุ และการให้การศึกษาอบรม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้โดยใช้การวิเคราะห์ไค - สแควร์ (Chi - square) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก โดยค่าไค - สแควร์เท่ากับ 5.418 ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.247 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก โดยมีค่าไค - สแควร์ เท่ากับ 32.513 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ด้านสภาพส่วนบุคคลของสมาชิก

1. สหกรณ์ควรให้ความสำคัญต่อระดับการศึกษาของสมาชิก โดยสมาชิกที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นจะรับรู้และเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของสหกรณ์ได้ดีขึ้น ดังนั้นสหกรณ์ควรส่งเสริมให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก โดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพราะสมาชิกจะได้มีความรู้และความเข้าใจในตัวของสหกรณ์มากขึ้น และจะชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการลดปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

2. สหกรณ์ควรส่งเสริมการศึกษา โดยการจัดสรรทำโรสุทธิประจำปี ให้เป็นทุนในการศึกษาอบรมให้แก่บุตรหลานสมาชิก เพื่อในอนาคตบุตรหลานของสมาชิกอาจจะเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ซึ่งจะทำให้สมาชิกของสหกรณ์จะมีการศึกษาในระดับสูงขึ้นและใช้ความรู้ความสามารถมาพัฒนาสหกรณ์ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น

ด้านปัจจัยด้านสังคมของสมาชิก

1. สหกรณ์ควรนำระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมาเป็นปัจจัยในการอนุมัติสินเชื่อแก่สมาชิก โดยสมาชิกที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมากจะสามารถชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ได้มาก ดังนั้นสหกรณ์ควรนำระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมาเป็นปัจจัยในการอนุมัติสินเชื่อให้แก่สมาชิก เพื่อจะเป็นการป้องกันปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

2. สหกรณ์ควรเพิ่มวงเงินกู้แก่สมาชิกที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมาก เพื่อดึงดูดให้สมาชิกต้องการจะเป็นสมาชิกสหกรณ์นานขึ้น และดึงดูดเกษตรกรให้สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้นมากเมื่อจำนวนสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้นจะเป็นการสร้างปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ให้มากขึ้นด้วย

ด้านสภาพเศรษฐกิจของสมาชิก

1. สหกรณ์ควรสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีรายได้เพียงพอที่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ โดยส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกทั้งอาชีพหลัก เช่น การส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชที่กำลังเป็นความต้องการของตลาดและมีราคาสูง การส่งเสริมอาชีพรองเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก เช่น การแปรรูปอาหาร การทำหัตถกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนสมาชิก

2. สหกรณ์ควรสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิกและรวบรวมจัดหาปัจจัยที่ใช้ในการผลิตตลอดจนถึงสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคายุติธรรม หรือจำหน่ายในราคาต่ำเพื่อเป็นการลดรายจ่ายของสมาชิก ทำให้สมาชิกจะสามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้มากขึ้น

3. สหกรณ์ควรอนุมัติวงเงินกู้ให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้สินเชื่อของสมาชิกเพื่อให้สมาชิกสามารถนำเงินกู้ที่ได้จากสหกรณ์ไปใช้ในการลงทุนอย่างเพียงพอ ถ้าสหกรณ์อนุมัติสินเชื่อให้แก่สมาชิกมากเกินไปจนความจำเป็นจะทำให้สมาชิกนำสินเชื่อไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และจะทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้ แต่ถ้าสหกรณ์อนุมัติสินเชื่อแก่สมาชิกน้อยเกินไป ก็อาจทำให้สมาชิกต้องไปกู้เงินเพิ่มจากแหล่งอื่น และเมื่อถึงกำหนดชำระสมาชิกอาจต้องนำเงินไปชำระแก่แหล่งอื่น ทำให้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะนำเงินมาชำระแก่สหกรณ์ได้

ปัจจัยด้านสถาบัน

1. สหกรณ์ควรควบคุมการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยสหกรณ์ควรจัดให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ ดำเนินการติดตามการใช้สินเชื่อของสมาชิกให้ใช้สินเชื่อไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ควบคุมไม่ให้สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระของสมาชิก

2. สหกรณ์ควรมีการติดตามเร่งรัดหนี้สินของสมาชิก โดยจัดให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ ให้ติดตามเร่งรัดหนี้สินของสมาชิกในกรณีที่ถึงระยะเวลาที่จะต้องชำระเงินกู้ นอกจากนี้ควรออกหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกที่ถึงกำหนดการชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์ เพื่อลดปัญหานี้ค้างชำระของสหกรณ์

1. สหกรณ์ควรจัดอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสินเชื่อแก่สมาชิก หรือให้สมาชิกไปอบรมจากหน่วยงานอื่นๆ หรือให้ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดความเข้าใจในธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉพาะธุรกิจสินเชื่อ เพื่อให้สมาชิกใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ได้ตามกำหนด เพื่อเป็นการลดปัญหาหนี้เงินกู้ค้างชำระของสหกรณ์

2. สหกรณ์ควรปรับเปลี่ยนระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกประสบปัญหาผลผลิตราคาต่ำ หรือกรณีที่ประสบภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตของสมาชิกเสียหาย โดยขยายระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ให้นานขึ้น

3. สหกรณ์ควรจัดพนักงานของสหกรณ์ออกไปบริการรับชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิกที่มีภูมิเลาเนาไกลจากสหกรณ์ ซึ่งมีความยากลำบากในการเดินทางมาชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกอีกทั้งเป็นการลดปัญหาหนี้เงินกู้ค้างชำระของสหกรณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความต้องการสินเชื่อของสมาชิกเพื่อให้สหกรณ์อนุมัติสินเชื่อให้เหมาะสมกับความต้องการใช้สินเชื่อของสมาชิก จะทำให้สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างพอเพียงและเหมาะสมซึ่งจะเป็นการลดปัญหาหนี้ค้างชำระของสหกรณ์

2. ควรขยายการศึกษาออกไปยังสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์นิคม สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ร้านค้า เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษามากำหนดนโยบายการสร้างเสริมความเข้มแข็งของขบวนการสหกรณ์ในระดับที่สูงขึ้น

3. ควรศึกษาการชำระหนี้เปรียบเทียบกับหรือแยกระหว่างสินเชื่อระยะสั้นและระยะปานกลาง เพราะว่าอาจจะมีปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ที่แตกต่างกัน

4. การวัดการชำระหนี้อาจจะวัดเป็นปริมาณสินเชื่อ (ไม่ใช่เปอร์เซ็นต์การชำระหนี้) ซึ่งอาจมีขนาดของผลที่แตกต่างออกไป

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2528. การให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิชย์.

กัมปนาท เพ็ญสุภา. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของ
เกษตรกรรูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2532. ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร.
กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์ สำนักพิมพ์เลขาธิการรัฐสภา.

จรัส กาใหญ่. 2527. คอมพิวเตอร์เบื้องต้น. เชียงใหม่: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

จันทร์ศรี สมวิลาศ. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชำนาญ ธรรมไชย. 2537. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรรูกค้า
ธนาคารที่ค้างชำระสินเชื่อเพื่อการเกษตร:กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขาเชียงใหม่ หน่วยอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นำชัย ทนผล. 2531. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่:
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ทศพร อาซากิจ. 2541. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้คืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ทัศนัย ทรรทรานนท์. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระเงินกู้การเกษตร
กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาหางดง จังหวัด
เชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เทียนชัย รัตนดิลก. 2533. ปัญหาการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอ
กำแพงแสน. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พสุ สัตถาภรณ์. 2533. การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พิชญ์ นิตยเสมอ. 2530. "บทบาท ธ.ก.ส. กับปัญหานี้เกษตรกร" วารสาร ธ.ก.ส. 17,14
(เมษายน - กรกฎาคม): 20-29.
- เพชร ชุมทรัพย์. 2530. วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มงคล การดี. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่
แตง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เรืองวัฒน์ ทองอยู่. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนสินเชื่อของ สมาชิกสหกรณ์
การเกษตรเมืองปาน จำกัด อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วาสนา กันทะรัตน์. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขา
แม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิเศษณ์ สุขใหญ่. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สหกรณ์การเกษตรแมริม จำกัด. 2544. รายงานกิจการประจำปี 2543 สิ้นสุด 30 มิถุนายน 2544. เชียงใหม่.

สุนทร พลโฮม. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อรรณ รุ่งโรจน์รักษ์. 2523. วิเคราะห์ปัญหาหนี้สินเพื่อการเกษตรภาคตะวันออกของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Yamane taro. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third Edition, Tokyo: Harper International Edition.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

เลขที่ [] [] []

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรแมริม จำกัด เป็นส่วนหนึ่งของการทำปัญหาพิเศษ หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าหัวข้อที่เลือกหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ - สกุล..... ที่อยู่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ [] ชาย [] หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพ
[] โสด
[] สมรส
[] หย่าร้าง
[] อื่นๆ
4. ระดับการศึกษา
[] ไม่ได้รับการศึกษา
[] ประถมศึกษา
[] มัธยมศึกษา
[] ปริญญาตรี
[] อื่นๆ
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
6. ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์.....ปี

7. พื้นที่เพื่อการเกษตร จำนวน.....ไร่ แยกเป็น

พื้นที่ของตนเอง.....ไร่

พื้นที่เช่า.....ไร่

พื้นที่ทำการเกษตรฟรี.....ไร่

ตอนที่ 2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิก

1. รายได้ รายจ่ายในภาคเกษตร

แหล่งที่มาของรายได้	พื้นที่ปลูก (ไร่)	รายได้	รายจ่าย	รายได้สุทธิ
1. พืชสวน				
1.1				
1.2				
1.3				
1.4				
2. พืชไร่				
2.1				
2.2				
2.3				
2.4				
3. พืชผัก				
3.1				
3.2				
3.3				
3.4				
4. เลี้ยงสัตว์				
4.1				
4.2				
4.3				
4.4				

2. รายได้นอกภาคเกษตร.....บาท

แหล่งที่มาของรายได้	รายได้ (บาท/ปี)
1. รับจ้าง	
2. เงินเดือน	
3. ค้าขาย	
4. หักถาวร	
5. ค่าเช่า	
6. อื่นๆ	

3. รายจ่ายนอกภาคเกษตร.....บาท

ประเภทของรายจ่าย	รายจ่าย (บาท/ปี)
1. ค่าอาหาร	
2. ค่าเครื่องนุ่งห่ม	
3. ค่ารักษาพยาบาล	
4. ค่าเล่าเรียนบุตร	
5. ซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน	
6. อื่นๆ	

4. แหล่งเงินกู้ของสมาชิก.....บาท (หนี้สิน)

[] กู้จากสหกรณ์.....บาท

[] ระยะเวลาสั้น.....บาท

[] ระยะปานกลาง..... บาท

[] ไม่ได้กู้จากสหกรณ์.....บาท

5. วัตถุประสงค์ในการกู้จากสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] ใช้เป็นทุนในการเกษตร

[] ใช้ในการบริโภค

[] ใช้สร้างบ้าน ต่อเติมบ้าน

[] ซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์

[] ชำระหนี้

[] อื่นๆ

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสถาบัน

ปัจจัยด้านสถาบัน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์					
1. สหกรณ์มีการพิจารณาแผนการกู้เงินของสมาชิก					
2. สหกรณ์ได้ติดตามการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมาชิก					
3. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ในการกู้กับวงเงินกู้ที่สหกรณ์อนุมัติ					
4. สหกรณ์อนุมัติเงินกู้ล่าช้าทำให้สมาชิกใช้เงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์					
การเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์					
1. สหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยใช้พนักงานสหกรณ์ออกติดตามหนี้สิน					
2. พนักงานสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิก					
3. สหกรณ์ติดตามเร่งรัดหนี้สินโดยใช้หนังสือเตือน					
4. สหกรณ์มอบอำนาจให้ประธานกลุ่มในการติดตามเร่งรัดหนี้สินของสมาชิก					
การให้การศึกษาดอบรม					
1. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิก					
2. สหกรณ์ให้ความอบรมเกี่ยวกับการใช้สินเชื่อให้ถูกต้อง					
3. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพเสริมนอกเหนือจากอาชีพหลัก					
4. สหกรณ์ให้การอบรมเกี่ยวกับการทำธุรกิจสหกรณ์					

ตอนที่ 4 ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

3. ท่านสามารถชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์

[] ชำระได้ทั้งหมดตามกำหนด

[] ชำระได้บางส่วน

4. จำนวนเงินกู้ที่สามารถชำระคืนแก่สหกรณ์.....บาท ในปีการผลิต 2544

[] ระยะสั้น.....บาท

[] ระยะปานกลาง.....บาท

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

1. ในการชำระคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ ท่านประสบปัญหาอะไรบ้าง

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

2.6.....

2.7.....

.....ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ.....



ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย
(Biographical Sketch)

นามผู้วิจัย นายชาญวิทย์ เชื้อสาย

วัน เดือน ปีเกิด 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519

ภูมิลำเนา จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

ปี 2525 – 2530	ประถมศึกษา โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ปี 2531 – 2536	มัธยมศึกษา โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ปี 2537 – 2540	ปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่